

Eti Karınca

Etmesgut Rehberlik ve Araştırma Merkezi resmi yayın organıdır. ISSN NO: 2149-2859

8.sayı(OCAK 2018)

**ETİ KARINCA SAHİBİ
ETİMESGUT REHBERLİK VE ARAŞTIRMA**

MERKEZİ ADINA

Emine SAYAN

YAYIN İNCELEME KURULU

Evran ÇİÇEK

Gülfem ÇETİNKAYA

Aysun KARADAĞ

Emel TANRISEVEN

EDİTÖR

Sevgi BAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Sema TÜRKAY

Yazışma Adresi

ETİMESGUT REHBERLİK ARAŞTIRMA

MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ

ETİLER MAH.1444.SOK. NO:1

Etimesgut/ANKARA

ISSN:2149-2859

ÇOCUK

Eğitimciler olarak, hayatımızın büyük bir kısmını, çocuklarımızın daha iyi bir eğitim alması için neler yapacağımızı düşünürken ve yahut bunun için çabalarken geçirdiğimizi görürüz. Elbette anne babalar çocuklarının daha iyi bir eğitim almalarını isterken bir taraftan da mutlu olmalarını isterler. Peki günümüz çocukları ebeveynlerinden mutlu olmak için neler beklemektedirler.

Unicef'in çocuklar için yaşam kalitesinin ne anlama geldiği ile ilgili yaptığı araştırmada çıkan sonuçlar aslında hiç de şaşırtıcı değildir. Yaşları 8 ile 14 arasında değişen, dünyanın farklı yerlerinden çocuklar "iyi yaşamak" olarak düşündükleri şeylerin bir listesini verdiler. Bu liste, ebeveynlerinin daha az bağırıp daha çok konuşması, ebeveynlerinin cep telefonlarını kapatması, ebeveynlerinin onlara daha fazla sarılması, okullarda daha az vakit geçirmek, ebeveynleriyle fiziksel aktivite yaparak daha fazla zaman geçirmek, insanların daha fazla gülümsemesi, taşınmak zorunda kalmamak gibi isteklerden oluştuğu görülmüştür. Çocuklar anne babalarından; tablet, bilgisayar, son çıkan oyuncaklar ya da pahalı şeyler istememektedir. İstekleri çocuk dünyalarına uygun; sevilmek, anlaşılma, daha çok birlikte vakit geçirmek ve güvenli bir hayattır.

Çocuklarımızı geleceğe hazırlarken bu isteklerini karşılamak, hem insanlığa hem çocuklarımıza olan borcumuzdur. Sevgiyle kalın. Saygılarımla...

EDITÖR

SEVGİ BAL

İÇİNDEKİLER

ZORBALARI TANIYALIM

BANA BİR MASAL ANLAT BABA

İYİMSER TUTUM GELİŞTİRMEK

BAĞIMLILIKLARLA BAŞETMEK MÜMKÜN

BİRBİRİMİZE ALIŞACAĞIZ

KIRMIZI ÇİZGİLER

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

TUVALET EĞİTİMİ

HAYATIMIN ŞARKISI

OKUL ZORBALIĞI

TÜRKİYE’NİN PİSA İLE İMTİHANI

ROBOTUM ZEYTİN

SEVGİ VE BİLGİ PAYLAŞTIKÇA (2)

MUTLULUK

ZORBALARI TANIYALIM

Zorbalık, daha iri ve daha güçlü bir kişinin, daha küçük ve daha zayıf bir kişiyi kasıtlı ve tekrar eden bir şekilde incitmesi veya korkutmasıdır.

Zorbalık en az iki kişiyi kapsar: zorba ve mağdur. Zorbalar başkaları üzerinde güce sahip olmaktan hoşlanırlar ve diğer insanları incitmek için güçlerini kullanırlar.

Zorbalık normal bir akran çatışması veya tartışması değildir. Normal bir akran çatışmasında, her iki tarafın duygusal olarak katılımı söz konusudur. Her iki taraf acı çeker veya rahatsız hisseder. Zorbalık durumunda ise, genellikle yalnızca mağdurlar duygusal olarak acı hissederler. Tam tersi, zorba memnun olmuştur. Normal bir akran çatışmasında, her iki taraf biraz güce veya eşit güce sahiptir. Zorbalık durumunda ise, daima bir güç dengesizliği vardır. Zorba gücün hepsine veya çoğunluğuna sahiptir; mağdur çok azına sahiptir veya hiç gücü yoktur.

ZORBALIK İŞARETLERİ

Aşağıdaki uyarı işaretleri ve karakter özellikleri, bir öğrencinin diğerlerine zorbalık yaptığını, eğer zorbalık henüz kanıtlanmamış veya bildirilmemiş ise zorba olma potansiyeline sahip olduğunu gösterir.

- Gücü ve kontrolü elinde bulundurmaktan zevk alma
- Akranlarına baskı kurmaya veya onları manipüle etmeye çalışma
- Gücünü kıskanan öğrenciler arasında popüler olma
- Akranlarından fiziksel olarak daha iri ve güçlü görünme
- Dürtüsel olma
- Her şeyde kazanmayı isteme; bir şeyde kaybetmekten hoşlanmama (zayıf bir kazanan ve zayıf bir kaybeden)
- Başkalarının korkmasından, rahatsız olmasından veya ıstırap çekmesinden zevk alma veya doyuma ulaşıyor gibi görünme
- Korkuyla saygıyı dengelemeye çalışma
- Başkalarına empatik yaklaşmama
- Başkalarına karşı şefkatsiz ve acımasız davranma
- Bir şeyleri diğer kişilerin bakış açısından görmeyi istemezmiş veya bunu yapamazmış gibi görünme.
- İstediklerini elde etmek için diğer insanları kullanmaya ve kötü davranmaya istekli görünme
- Olumsuz hareketlerini, diğerlerinin bunu hak ettiğini düşünerek savunma (bir çatışma veya kavga her zaman bir başkasının hatasıdır)
- Davranışlarını saklamakta veya yetişkinlerin fark edemeyeceği yerlerde yapmakta iyi olma
- Başkaları arasında kavga çıktığında heyecanlanma
- Direk karıştığı kavgalarda soğukkanlı durma
- Hiç duygu ifadesi sergilememe veya çok az duygu ifadesi sergileme
- Başkalarını problemleriyle ilgili suçlama / ayıplama
- Olumsuz davranışlarıyla ilgili sorumluluğu kabul etmeyi reddetme

- Olumsuz davranışlarıyla ilgili hiç vicdan azabı duymama veya pişmanlık göstermeme
- Başının belaya girmesinden kurtulmak için yalan söyleme
- Yanlış anlaşıldığını, saygısızlığa maruz kaldığını düşünme; saldırıya uğramadan önce saldırma
- Belirsiz ve masum davranışların kasti ve düşmanca olduğu yorumunda bulunma; bunları başkalarına fiziksel veya sözel zorbalık yapmak için sebep olarak kullanma
- Küçük ihlal girişimlerinde bulunarak yetişkin otoritesini test etme, bununla ilgili ne yapılacağını görmek için bekleme
- Okul veya sınıf kurallarını göz ardı etme veya çiğneme
- Yetişkinlere karşı muhalefet etme veya meydan okuma / karşı gelme
- Dikkat çekmeye çalışma; olumsuz ilgiden olumlu ilgi gibi doyum alma
- Başkalarından normalde olduğundan daha fazla miktarda negatif ilgi çekme
- Her koşulda ayakta kalma / yaşamını sürdürme
- Güçlü bir öz-saygı duygusuna sahip olma
- Sadece kendi kişisel hazzı ve iyi oluşuyla ilgili olma
- Antisosyal olma veya sosyal becerilerden yoksun görünme
- Gruplara uyum sağlamakta güçlük yaşama
- Birkaç kişiden oluşan kapalı bir arkadaş ağına sahip olma (gerçekte dalkavuk ve yalakalara sahiptir)
- Evde ve okulda sorunlara sahip olma; baş etme becerilerinden yoksun olma
- Açıklayabileceğinden daha fazla parasının olması
- Normalde satın alamayacağı şeyleri alması
- Yeni eşyalara sahip olması (oyunlar, oyuncaklar, kıyafetler, cd vb.) ve arkadaşım onları bana verdi gibi iddialarda bulunması
- Ana-baba otoritesine kafa tutması; kuralları çiğnemesi; ana-babanın sınırlarını her zamankinden daha fazla zorlaması
- Kardeşlerine saldırganca davranması
- Üstünlük veya her zaman haklı olma duygusu sergilemesi
- Her zaman kazanmaya odaklanması, kaybetmekten kaçınması
- Problemleri için başkalarını küçümsemesi, utandırması
- Olumsuz davranışları için sorumluluk almaması

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

* Sınıfınızdaki veya okulunuzdaki zorbalığı yok etmek veya azaltmak için zorbalığın tanınabilir, gösterilebilir ve çözülebilir bir problem olduğuna inanmanız gerekir. Birçok yetişkin (özellikle öğretmenler), zorbalık hakkında vazgeçmesi kolay olmayan yanlış inançlara sahiptirler. Kendi kişisel değerlerinizi gözden geçirmek gerçekten çok önemlidir.

* Eğer bir öğrenci yukarıdaki bir veya daha çok uyarı işaretini gösteriyorsa, ebeveyni ile iletişime geçin. Hiçbir ebeveyn çocuğunun zorba veya potansiyel zorba adayı olduğunu duymak istemez, bu nedenle konuyu dikkatle ele almak zorundasınız. Konuşmanıza her öğrencinin değerli olduğu, kabul edildiği, güvende olduğu ve öğrenmek için özgür olduğu pozitif bir sınıf ortamı oluşturmak için girişimlerinize vurgulayarak başlayın. Okulunuzda zorbalığı azaltmak için yapılan çalışmalarla ilgili bilgileri paylaşın. Sonra, veliye çocuğunda gözlemlediğiniz pozitif

davranışları anlatın. Veliler çocuklarıyla ilgili iyi şeyler duymaktan hoşlanırlar ve bu da verimli bir görüşmenin temelini atar. Daha sonra veliye çocuğunun başkalarına yaptığı zorbalık davranışlarını veya bu yolda ilerlediğini gösteren davranışlarını anlatın. Örnekler verin. Bu davranışların okulda gösterilemeyecek davranışlar olduğunu ve bu davranışların değerlendirilmesinde velinin yardımına ihtiyaç duyduğunuzu açıklayın.

*Zorbalıkta yetişkin aracılığı gereklidir. Bu karışmak değildir. Genç insanlara kendi başlarına çözmek için donanım sahibi olmadıkları bir problemde yardımcı olmaktır.

*Mizahı kullanın. Mizah, herkese kendini kabul edilmiş, hoş karşılanmış ve takdir edilmiş hissettiren müthiş bir yöntem veya araçtır. Gülme fiziksel olarak, solunum aktivitesini, oksijen değişimini, kasların aktivitesini, kalp atışını artırır; kardiovasküler sistemi ve sempatik sinir sistemini uyarır, canlandırır; pozitif biyokimyasal durumu baştanbaşa yönlendirir. Gülme zihinsel olarak, stresi azaltır, duygularını güçlendirir, morali artırır.

*Öğrencileriniz akran arabuluculuğu yoluyla, çatışmaların çözümü için birbirlerine yardım etmeyi öğrenebilirler. Arabulucular, çözümler önermezler. Bunun yerine, açık uçlu sorular sorarlar, tartışmaya teşvik ederler, çatışmaya karışan kişilere kendi çözüm yollarını bulmaları ve uygulamaları için rehberlik ederler. İyi akran arabuluculuğu yapabilecek öğrencileri tespit edin. Bu öğrenciler, soğukkanlı olabilecek, dikkatli dinleyebilecek, objektif olabilecek, taraf tutmaktan kaçınacak ve sabırlı olabilecek olanlardan seçilmelidir. Bunun güç kazandıran bir pozisyon olmadığı açık olarak ifade edilmelidir. Arabulucuların görevi, her iki tarafa sorunun çözümünde yardımcı olmaktır, onların yerine çözüm üretmek veya çözüm önerilerine kredi vermek değildir.

*Başkalarına zorbalık eden öğrenciler, öfkelerini kontrol etme konusunda zor zamanlar yaşarlar. Bunun bir sebebi kendilerinin zorbalık yapmasıdır. Öfkesini nasıl kontrol edeceğini, şiddetli ve saldırgan dürtülerini nasıl durduracağını öğrenmek için yardıma gereksinim duyarlar. Ancak başkalarına öfkelerini yansıtmaya devam ederler ve yardıma direnç gösterirler. Diğerlerine zorbalık yapan öğrencilerle birebir görüşmeler yapın. Belki zorba olmayabilir sadece öfkesini kontrol etmekte zorlanıyor olabilir. Veya bu konuda sınıf tartışması yapabilirsiniz.

*Öğretmenlerde zorbalığa maruz kalabilir. Belki siz tehdit altında ve zor durumda olduğunuzu hissetmenize neden olan saldırgan ve gözünüzü korkutan öğrencilere sahip olabilirsiniz. Veya belki problem bir iş arkadaşınız, bir grup iş arkadaşınız veya bir üstünüz olabilir.

*Öğrenci zorbalıklarının nasıl ele alındığını gösteren yönetmelikleri inceleyin. Eğer yoksa, bu konu hakkında müdürünüz ve diğer öğretmenlerle konuşun. Daha ileri gidin: Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Krize Müdahale Merkezi ile iletişim kurun ve rahatsız edici ve saldırgan davranışların güvenli yönetimini (öfke yönetimini) öğreten şiddet içermeyen krize müdahale programları hakkında bilgi edinin. Birçok okul bu eğitimden yarar sağlamıştır.

*Düşmanca katı davranışlara veya eleştirilere katlanmak zorunda değilsiniz. Sizi koruyan yasaları öğrenin.

*Rutininizi değiştirin. Eğer okula yürüyorsanız, daima aynı zamanda yürümeyin. Eğer arabayla gidiyorsanız, rotanızı sık sık değiştirin. Arabanızı farklı yere park edin. Bina ve koridorlara giriş çıkışlarda yürürken aşırı yük taşımayın. Okul saatlerinin öncesi ve sonrasında, arabanızdan çıkarken etrafınızı kontrol edin. Okul binasını terk ettiğinizde, anahtarınızı hazır bulundurun. Arabanıza binmeden önce arabanızın içine bakın ve kontrol edin.

*Sezgilerinize kulak verin. Güvende kalmayı tercih edin, size zarar verecek durumlara müdahale etmeyin. Eğer zorbadan ciddi ve acil bir tehlike hissederseniz, tek başınıza durumu kontrol etmeye çalışmayın. Okul güvenliğinden veya idaresinden yardım alın. Çalışma arkadaşlarınızı tanıyın, birbirinizi kollayın. Az ışıklandırılmış binalar arasında yürürken daha dikkatli olun. Diğer bir yetişkini yanınıza almaya çalışın.

*Güvenli yürüyün. Girişken, atılgan olun. Güçlü olduğunuzu gösteren vücut dilini kullanın.

AİLELERE ÖNERİLER

YAKINDAN TANIYIN

Çocuğunuz ile düzenli ev toplantıları yapın. Yaptığı şeylere ilgi gösterin. Sorular sorun ve iyi bir dinleyici olun. Çocuğunuzun arkadaşları kimler? Çocuğunuz neyi sever neyi sevmez? Çocuğunuz, okulda, ailesiyle birlikte olmadığında okul dışında zamanını nasıl geçirir?

KALİTELİ ZAMAN GEÇİRİN

Çocuğunuzla her zaman olduğundan daha fazla kaliteli zaman geçirmek için gerçek bir çaba gösterin. Çocuğunuzun hoşlanacağı şeyleri birlikte yapmaya çalışın.

Çocuğunuzu duyguları hakkında konuşması için cesaretlendirin. Gününün nasıl geçtiğini sorun? Olabildiğince sık bir şekilde çocuğunuzu takdir edin. Daha iyisini yapması için çocuğunuza fırsat verin (size yardım ederek, yeni sorumluluklar alarak veya beceri ve yeteneklerini sergileyerek).

TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİ KULLANIMINI KONTROL EDİN VE İZLEYİN

Çocuğunuzun televizyonda izlediklerini takip edin, televizyondan maruz kaldığı şiddetin miktarını azaltın. Uzmanlar televizyondaki şiddetin çocuklar üzerinde olumsuz etkilerinin olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca, video ve bilgisayar oyunlarında çocukların karşılaştıkları şiddetin miktarını sınırlayın.

YETİŞKİN DENETİMİNİ ARTIRIN

Her zaman olduğundan daha fazla çocuğunuzun gittiği yerleri ve yaptığı etkinlikleri denetleyin. Etkinlikleri ve sokağa çıkmaları için mantıklı kurallar ve sınırlar koyun. Çocuğunuzun nerede ve kiminle olduğunu daima bilmenize yarayacak şekilde hareket edin.

BECERİLERİNİ GELİŞTİRMESİNE YARDIMCI OLUN

Çocuğunuzun sınıfta, çatışma çözümü, öfke yönetimi, arkadaşlık becerileri veya kendini savunma becerileri açısından nasıl olduğunu düşünmeye çalışın. Bunu çocuğunuzun öğretmeniyle kontrol edin. Gerekliyse uygun grup etkinliklerine katılmasını sağlayın.

SORUNU CİDDİYE ALIN

Eğer öğretmeni size çocuğunuzun başkalarına zorbalık yaptığını söylerse, bunu ciddiye alın. Zorbalık eden çocuklar sıklıkla daha sonra yaşamlarında ciddi problemlerle karşılaşır.

Çocuğunuzla konuşun. Çocuğunuzun davranışını inkar veya minimize edeceğinden emin olun, bu normaldir.

Suçlamayın, niçin olduğunu veya niçin bu şekilde hareket ettiğini sormayın. Çünkü, bu yalanlara ve bahanelere yol açar. Sakin olun ve zorbalığın sizin tarafınızdan asla onaylanmayacağını anlamasını sağlayın. Çocuğunuzun hala onu çok sevdiğinizden emin olmasını sağlayın. Sevmediğiniz şeyin “zorbalık davranışı” olduğunu anlamasını sağlayın. Çocuğunuza davranışını değiştirmek için birlikte çalışacağınızı ve ondan asla vazgeçmeyeceğinizi söyleyin.

Okuldaki diğer yetişkinler ve öğretmeniyle etrafta diğer çocuklar yokken özel olarak konuşun. Çocuğunuzun davranışıyla ilgili gerçekleri öğrenin. Onlardan sizi bilgilendirmelerini isteyin. Çocuğunuzun davranışını değiştirmek için okul ile birlikte çalışın. Çocuğunuzun gelişiminin nasıl olduğunu öğrenmek için öğretmenleri, okul idaresi ve diğer okul personeliyle iletişimde kalın. Onların evdeki çabalarını bilmelerini sağlayın.

Zorbalık davranışı için mantıklı, yaşa uygun, gelişimsel olarak uygun yaptırımlar uygulayın (ayrıcalıkları kaldırın, molalar verin, ekstra ev işleri dağıtın). Belki bu doğrudur mesajını veren fiziksel cezalardan kaçının.

Zorbalığın mağduru nasıl etkilediği hakkında çocuğunuzla konuşun. Çocukluğunuzda maruz kaldığınız zorbalık zamanlarını hatırlarsanız, ne kadar incinmiş olduğunuz bilirsiniz.

Kızgınlık, hüsrana ve hayal kırıklığını ele almanın pozitif yollarını öğrenme ve deneme konusunda çocuğunuza yardım edin. Siz evde bu duyguları nasıl ele alıyorsunuz? Çocuğunuz için önemli bir rol modelisiniz. Hatırlayın.

Çocuğunuzun değişim için gösterdiği çabaları takdir edin. Okul ve ev kurallarına uyduğu için çocuğunuzu takdir edin. Çocuğunuza ne kadar çok olumlu

şey verirseniz, o kadar iyi olur. Her olumsuz yorumunuz için çocuğunuza 5 olumlu yorumda bulunun.

EBEVEYNLIK BECERİLERİNİZİ GELİŞTİRİN

Ebeveynlik becerileri konusunda yenilenme ihtiyacında olduğunuzu düşünürseniz, yalnız değilsiniz. Ebeveynlerin çoğu, bugün, diğer ebeveynlerin ve eğitimli profesyonellerin öğüt ve görüşlerine başvurmaktadırlar. Kütüphane ve kitapçılarda ebeveynlikle ilgili kitapları kontrol edin. Eğer okulda ebeveynlik becerileriyle ilgili kurs, seminer, eğitim, tartışma programları düzenleniyorsa, size uygun olanlarını araştırın. Ne kadar çok öğrenirseniz, o kadar çok şey bilirsiniz.

DOĞRU BİR MODEL OLMAYA ÇALIŞIN

Çocuğunuzun en önemli öğretmeni olduğunuzu hatırlayın. Evdeki disiplin adil, tutarlı, yaşa uygun ve saygılı olmalıdır. Sınırlarını kontrol edemeyen ebeveynler, çocuklarına bağırmanın, çılgık atmanın ve fiziksel şiddet kullanmanın doğru bir şey olduğunu öğretirler. Velileri tarafından zorbalığa maruz kalan çocukların çoğu başkalarına zorbalık yaparlar.

PROFESYONEL YARDIM ALIN

Eğer ebeveynlik becerileri konusunda kitaplardan veya eğitim faaliyetlerinden çok daha fazlasına ihtiyacınız olduğunu düşünürseniz, özellikle çocuğunuzun problem davranışlar geliştirdiğini hissederseniz, profesyonel yardım alın. Okul danışmanı, psikoloğu veya sosyal çalışmacıdan öneriler isteyin. Toplumunuzda çocuklar için akıl sağlığı merkezlerini kontrol edin. Bundan utanmayın; ne yapmamanız gerektiğiyle ilgili bilgileneniz için size akıl ve cesaret verirler.

KAYNAK

Dr. Allan L. Bean'ın "The Bully Free Classroom: Over 100 Tips and Strategies for Teachers K-8" kitabından izin alınarak Türkçe'ye çevrilmiştir.

Sülbiye CEBECİ

Etimesgut RAM Özel Eğitim Bölümü

Türkiye'nin PISA ile İmtihanı

NİSA GÖKDEN KAYA

Türkiye'nin kurucu üyesi olduğu İktisadî İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtı (OECD)'nin eğitimle ilgili çalışmalarını yürütmekte olan Eğitim Komitesi ile Eğitimde Yenilik ve Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen PISA (Program for International Student Assessment) yani Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Programı, 15 yaş grubu (lise I. sınıf) öğrencilerin, fen, matematik ve okuma alanında ne ölçüde hazırlıklı yetiştirildiklerini belirlemeyi amaçlamaktadır (MEB, 2005). Bu çerçevede öğrencilerin okuldaki müfredatını ne kadar öğrendikleri değil, sahip oldukları bilgi ve becerileri kullanabilme yetenekleri, akıl yürütme ve okulda öğrendikleri fen ve matematik kavramlarını kullanarak etkin bir iletişim kurma becerisine sahip olup olmadıkları ölçülmektedir. Çalışmalar Millî Eğitim Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü eşgüdümünde Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir (Yılmaz, 2009).

PISA projesi, 2000 yılında uygulanmaya başlamıştır. Üçer yıllık dönemler hâlinde uygulanan araştırmaya ülkemiz, ilk kez 2003 yılında katılmıştır. 2003'te ağırlıklı alan matematik olmak üzere fen bilimleri, okuma ve problem çözme alanlarında öğrencilerin bilgi ve becerileri ölçülmüştür. Projeye, otuzu OECD üyesi, on biri ise üye olmayan 41 ülke katılmıştır. Matematik alanında en yüksek başarı puanına sahip ülke 550 puanla Hong Kong-Çin'dir. Finlandiya, Kore, Hollanda, Lihtenştayn, Japonya, Kanada, Belçika başarı sıralamasında bu ülkeyi takip etmektedir. En alt sırada ise 356 puanla Brezilya bulunmaktadır. Türkiye'nin matematikteki ortalaması 423 puandır. Okuma alanında en yüksek başarı puanına sahip ülke, 543 puanla Finlandiya'dır. Kore, Kanada, Avustralya, Lihtenştayn sıralamada bu ülkeyi takip etmektedir. En alt sırada 375 puanla Tunus bulunmaktadır. Türkiye'nin Okuma alanındaki ortalaması ise 441 puandır. Bu puanla Türkiye projeye katılan ülkeler içinde, Uruguay ve Tayland'dan farklı olmayan bir performans sergilemiştir. Fen Bilimleri alanında en yüksek başarı puanına sahip ülke 548 puanla Finlandiya'dır. Japonya, Hong-Kong Çin, Kore, Lihtenştayn ve Avustralya sıralamada bu ülkeyi takip etmekte, en alt sırada ise Tunus bulunmaktadır. Türkiye'nin Okuma ortalaması ise 434 puandır. Problem Çözme alanında Kore en üst sırada yer almakta, Hong Kong-Çin, Finlandiya,

Japonya, Yeni Zelanda sıralamada bu ülkeyi takip etmektedir. Türkiye ise Sırbistan ve Uruguay'dan farklı olmayan bir performans sergilemiştir.

Türkiye'nin eğitim konusunda dünyadaki durumu göstermesi açısından önemli olan 2003 PISA sonuçları değerlendirildiğinde, Türk Eğitim Sisteminin dünyadaki bilimsel ve ekonomik gelişmelere ayak uydurmakta zorlandığı görülmektedir. Ülkemiz; öğrenci sayısı, bütçeden eğitime, araştırmaya ayrılan pay, fert başına düşen milli gelir göstergeleri göz önüne alındığında projeye katılan ülkelerin çoğuna göre dezavantajlı durumdadır. Bu bağlamda, eğitim sistemimizin zayıf yönleri ortaya çıkarılarak müfredat değişikliğine gidilmiş, farklı ülkelerin eğitim sistemlerini incelenerek, uluslararası çalışmalar dikkate alınmış ve küresel rekabete uyumlu olmak hedeflenmiştir. Ancak 2006 ve 2009 yıllarında yapılan PISA sınavlarında da Türkiye hedeflediği başarıyı yakalayamamıştır.

Berberoğlu ve Kalender (2005) öğrenci başarısını ÖSS ve PISA sonuçlarına dayanarak, yıllara, okul türlerine ve bölgelere göre incelemiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, gerek temel becerilerde gerekse temel becerileri günlük yaşamda kullanmaya yönelik süreçlerde yardıma ihtiyaç duymaktadırlar. Okul türleri arasında öğrenme çıktıları açısından çok büyük farklar bulunmuştur. Bu farklar tüm OECD ülkeleri içerisinde en çok Türkiye'de gözlenmektedir (MEB, 2010). Sınavlarla seçilen öğrencilerden oluşturulan okul türleri bu farkların daha da büyümesine neden olmuştur.

Finlandiya'nın 2000, 2003 ve 2006 PISA'da göstermiş olduğu üstün başarı tüm dünyada özellikle bu çalışmalarda alt sıralarda yer alan diğer OECD ülkelerinde büyük dikkat çekmiştir. Eraslan (2009) Finli öğrencilerin elde ettiği bu başarının arkasındaki eğitim sisteminde öne çıkan faktörleri; öğretmen yetiştirme programı, geleneksel okul yaşamı, kültürel olarak öğretmenlik mesleğine bakış ve hizmet içi öğretmen eğitimi olarak ele almış ve Türk eğitim sistemi ve sosyo-ekonomik yapısı ile karşılaştırarak alınacak dersleri tartışmıştır (Eraslan, 2009).

Anıl (2009) PISA 2006 kapsamında, Türkiye'de 15 yaş grubu öğrencilerin fen bilimleri başarılarını etkileyen faktörlerin neler olduğunu araştırmak üzere 4942 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin fen başarısını yordama gücünü belirlemek için adimsal çoklu regresyon analizinden yararlanılmış, frekans ve yüzde değerlerine yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularda, Türkiye'deki 15 yaş grubu öğrencilerin fen bilimleri başarısını en çok yordayan değişkenin, "babanın eğitim durumu" olduğu belirlenmiştir.

Yıldız-Durak ve Seferođlu (2016) Türkiye, Finlandiya ve Kore'nin PISA 2009 sonuçlarını bilişim teknolojilerinin kullanımı açısından karşılaştırarak Finlandiya ve Kore'nin başarısının arkasında yatan faktörleri belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonuçları Türkiye'de okuma, anlama ve hatırlama stratejilerini kullanım düzeyinin evde internet erişimi olmayanlarda yüksek, Finlandiya ve Kore'de ise Türkiye'nin aksine erişimi olanlarda daha yüksek olduğunu göstermektedir. Türkiye'de diğer ülkelere göre farklı sonuçlar elde edilmesinin nedenleri bilişim teknolojilerinin kullanım amaçlarıyla ilgili olabilir. PISA başarılarıyla dikkat çeken Kore'de de öğretmen eğitimi programlarının niteliğine özel bir önem verilmekte ve bu konuda etkili sonuçların alındığı çalışmalar gerçekleştirilmektedir (Aras ve Sözen, 2012). Öte yandan öğretmenlerin bilişim teknolojileri yeterlilikleri açısından mesleki gelişimlerinin sağlanması için hizmet-içi eğitimler ve bu eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması önemlidir (Eraslan, 2009). Özellikle Finli öğretmenler için sunulan hizmet-içi eğitimler mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla zorunluluktan öte bir fırsat olarak görülmektedir. Üniversitelerde Finli öğretmenlere ihtiyaç duyulan konularda (özellikle yeni bilişim teknolojileri araçlarını derslerde kullanabilmeleri için) yaz döneminde kapsamlı hizmet-içi eğitimler düzenli/sürekli olarak düzenlenmektedir (Malaty'den akt. Eraslan, 2009).

2012 ve 2015 yıllarındaki PISA sonuçları da Türkiye açısından bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Özmusul ve Kaya (2014) tarafından yapılan Türkiye'nin PISA 2009 ve 2012 sonuçlarına ilişkin karşılaştırmalı analiz çalışmasına göre matematik ve fen puan ortalamaları bakımından Türkiye'nin ülkelerarası sıralamasında önemli bir değişme görülmemekte ve her iki dönemde de yüksek düzeyde başarı gösteren öğrencilerin oranı OECD ortalamasının oldukça gerisindedir. Puan ortalamaları üç alanda da OECD ortalamasının altındadır. Bununla birlikte okuma becerileri puan ortalamasında Türkiye, 34 OECD ülkesi arasında 2009 yılında 31. sıradayken, 2012 yılında 27. sıraya yükselmiş; 65 ülke arasında ise 2009 yılında 39. sıradayken 2012 yılında 36. sıraya yükselmiştir. Buna karşın, okuma becerileri alanında düşük düzeyde başarı gösteren kız öğrencilerin oranı (% 12) açısından Avrupa Eğitim ve Yetiştirme 2020 (ET2020) hedefi (<%15) yakalanmıştır.

PISA 2015 'Öğrencilerin İyi Olma Hali Raporu'nda 72 ülkede 15 yaş düzeyindeki öğrencilerden yaşam memnuniyet düzeylerini 0-10 aralığında bir değer ile belirtmeleri istenmiştir. Burada 0 olabilecek en kötü hayata karşılık gelirken, 10 olabilecek en iyi hayatı tanımlamaktadır. Buna göre, Türkiye OECD ülkeleri içinde

yaşam memnuniyeti sıralamasında 10 üzerinden 6.12 puanla son sırada yer almıştır. OECD ortalamasında bu değer 7.4'tür. En çarpıcı bulgu olarak, hayatından memnun olmadığını belirten öğrenci oranının %29 ile OECD ülkeleri içindeki en yüksek orana karşılık gelmesi Türkiye'de çocukların önemli bir kısmının "mutlu" bir gelişim süreci geçirmediğine işaret etmektedir.

PISA sonuçları, ülkemizin eğitim konusunda dünyada ne derece başarılı olduğunu gösteren önemli bir çalışmadır. Bu bakımdan yapılan uluslararası bir eğitim değerlendirmesi, eğitim uzmanları tarafından tüm yönleriyle ele alınmalıdır. Gerek öğrenci gerekse öğretmen başarısının ve memnuniyetinin, gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarılması için gereken çalışmalar yapılmalıdır. Üç yılda bir yapılan PISA uygulaması, 2018 yılında yapılacak. Umarım 2018 tüm dünyaya barış, mutluluk ve huzur getirirken Türkiye'ye de hedeflediği başarıyı getirir.

Kaynakça

- Anıl, D. (2009). Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programı (PISA)'nda Türkiye'deki Öğrencilerin Fen Bilimleri Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Eğitim ve Bilim*, (34) 152; 87-100.
- Aras, S. ve Sözen, S. (2012). Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Niğde Üniversitesi, 27-30 Haziran 2015, Niğde.
- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 21-35.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya'nın PISA'daki başarısının nedenleri: Türkiye için alınacak dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3 (2), 238-248.
- MEB.(2005). PISA 2003 Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Projesi, Ulusal Nihai Rapor. Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Yayınları.(PISA 2003, Türkiye Raporu, 2005).
- MEB (2010). Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı *Uluslar arası öğrenci değerlendirme programı-PISA* (Programme for international student assesment). [Çevrim-içi: <http://earged.meb.gov.tr/arasayfa.php?g=83>].
- Özmuşul, M.; Kaya, A. (2014). Türkiye'nin PISA 2009 ve 2012 Sonuçlarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Journal of European Education*, 4(1), 23-40.

Yıldız-Durak, H.; Seferođlu, S. S. (2016). PISA Sonuçlarının sayısal uçurumun göstergeleri açısından karşılaştırılması: Türkiye, Finlandiya ve Kore rnekleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 24 (1), 1-16.

Yılmaz, G. G. (2009). *Uluslar Arası Başarı Sınavlarında Türkiye İçin ıkarılabilecek Sonuçlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dr. Nisa Gökten KAYA
Nasreddin Hoca İlkokulu Rehber đretmeni

İYİMSER TUTUM GELİŞTİRMEK

İyimserlik, insanın olaylara daha olumlu bir bakış açısıyla bakabilme ve yargılayabilme becerisidir. İyimser olmak her türlü problemle yüzleşmemizi ve onları kabul etmemizi sağlar. İyimser kişiler, başarısız olduklarında bir sonraki denemelerinde başarılı olacaklarına inanırlar. Kötümser kişiler ise, ters giden bir şey olduğunda, başarısızlığın nedenini yalnızca kendileri olarak görürler. Durumu düzeltmek için çaba harcamazlar (Goleman, 2005).

Martin Seligman "Öğrenilmiş İyimserlik"

konusuyla ilgili olarak çalışmalar yapmıştır. Seligman, öğrenilmiş çaresizliğin pençesine düşmüş insanların, ne yaparlarsa yapsınlar başarısızlığı kabullendiklerini, başarılı olmak için çaba göstermediklerini söyler. Bunun tersine "Öğrenilmiş İyimserlik" ise bir işi başarmanın mutlaka bir yolunun olduğuna inanmak, yaşanan başarısızlığı geçici bir durum olarak görmek ve sorunlara çözüm geliştirmeye dayalı bir düşünce biçimidir. Buna göre iyimser kişiler, aktif, problemler karşısında planlı hareket edebilme özelliği olan kişiler şeklinde de ifade edilebilir.

İyimserlik, hem bir duygu hem de öğrenilebilir, geliştirilebilir bir özellik olarak görülebilir. İyimser bir tutuma sahip olabilmek için bazı yöntemler faydalı olabilir:

1. Olumsuz durumun ne olduğunu yazın: Çarpıtmadan, olabildiğince sade bir şekilde olumsuz olan durumu bir kağıda yazın.

2.Olumsuzluk karşısındaki düşüncelerinizi yazın: Bir arkadaşınız sizinle vakit geçirmek istemediğinde aklınıza ilk neler geldi? Ne düşündünüz, ne olacağına inandınız?

3.Sonuçları yazın: Sizde oluşan duygu ne oldu ve nasıl tepki verdiniz?

4.Düşüncelerinizi gözden geçirin ve nasıl etkilediğini değerlendirin: Farklı düşünebilseydiniz, sonuçlar veya yaşadığınız olumsuz duygu farklı olur muydu?

5. Kötümser düşünceleri kafanızdan atmaya odaklanın: Alternatif nedenler düşünmeye çalışın. Arkadaşınızın böyle davranmak yapmak için başka bir sebebi olabilir mi? Kendinizi iyi hissettirecek düşünceleri bulmaya çalışın.

Hatırlanması gereken; iyimserliğin anne, baba, öğretmen, arkadaş ve diğerleri tarafından kişiden kişiye aktarıldığıdır. Olumlu düşünme tarzına sahip olanlar, etrafına da bu özelliği yansıtırlar. Dolayısıyla iyimser tutum; başarının, mutluluğun ve yaşamdan keyif almanın anahtarı olarak görülebilir.

*Söylediklerinize dikkat edin,
düşüncelere dönüşür...
Düşüncelerinize dikkat edin,
duygularınıza dönüşür...
Duygularınıza dikkat edin,
davranışlarınıza dönüşür...
Davranışlarınıza dikkat edin,
alışkanlıklarınıza dönüşür...
Alışkanlıklarınıza dikkat edin,
değerlerinize dönüşür...
Değerlerinize dikkat edin,
karakterinize dönüşür.
Karakterinize dikkat edin,
kaderinize dönüşür.*

Mahatma Gandhi

Dr. Yaprak BAYDAN

Cenk Yakın Ortaokulu Rehber Öğretmeni

BANA BİR MASAL ANLAT BABA...

16 yaşında bir lise öğrencisiydi. Danışma seansının sonunda “biliyor musunuz bir çocuğun hayatta sahip olabileceği en değerli şey iyi bir babaya sahip olmakmış” dedi. Babasıyla olan ilişkisini düzeltebileceğine dair bir inançla ayrıldı.

Uzun süre onun babasıyla, benim babamla, kızımın babasıyla, danışmaya gelen çocukların babalarıyla olan ilişkilerini düşündüm.

Kimimiz şanslı, kimimiz değildik. Zor olmayan oyunlar oynanmamış, anlatılması gereken masallar anlatılmamış, çoğu zaman çocukluğu unutulmuş gerçek yaşam öyküleriyle doldu odam.

Ertelenmiş zamanlar, bir çocuğun yaşadığı sorunların en önemli kaynağı olarak geri dönüyordu, şimdiki zamana.

Yorgun babayı yormamak, çalışan babayı meşgul etmemek gerekiyordu. Yaşam hızla akıyor, yetişecek işler için zaman çocuklardan çalınıyordu.

Karnı tok, sırtı pek çocuklar bale, satranç, müzik, matematik kurslarında zamanlarını değerlendiriyorlardı. Dişten, tırnaktan artırılıyor ve onların iyi adamlar olmaları için her şey yapılıyordu. Dişten, tırnaktan artırılarak yapılan yatırımların ağırlığıyla çocuklar büyüme çalışıyordu.

Başarısız olmak, hata yapmak en büyük kaygı oluyordu, minicik bedenlerde. Oysa ne güzeldi çocuk olmak.

Babamın anlattığı masallar ne güzeldi.

Birlikte yaptığımız kumdan kaleler, arka bahçeye diktiğimiz ağaçlar, topladığımız elmalar, patlattığımız mısırlar, sinemaya koştuğumuz zamanlar, birlikte söylediğimiz şarkılar, beraber aldığımız sıcak ekmeğin kokusu, elimi tuttuğun elinin sıcaklığı ne güzeldi.

Babam en büyük kahramanımdı, en iyi oyun arkadaşımdı.

Şanslı çocukların babaları masallar yazıyordu, torunlarına.

Babam ve ben diye başlayan kaç masalımız var, her birimizin.

Siz gazete okumakla meşgulken “bana bir masal anlat baba” derse evlat “Burada önemli olan ne?” diye kaçımız sorduk, kendimize?

Kışkışlanmış çocuklar bu küçük ama özel zamanın yerine neyi koydular, zamana?

Bana bir masal anlat baba...

Aylin ÜRÜN
Fatma-Hacı Hüseyin Akgül MTAL
Rehber Öğretmeni

TUVALET EĞİTİMİ

Çocuklara tuvalet alışkanlığını kazandırma süreci çoğu anne-babayı zorlamakta ve strese sokmaktadır. Yürüme, konuşma ile birlikte yavaş yavaş bağımsızlaşmaya başlayan çocuklar, tuvalet alışkanlığının kazanılması ile birlikte bağımsızlaşma yolunda bir gelişim görevini daha yerine getirmiş olurlar.

Tuvalet eğitimi, çocuğun hiç kimsenin yardımı ve hatırlatması olmadan, kendi kendine tuvaletinin geldiğini fark etmesi ve tuvalete gidip tuvaletini yapabilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Ebeveynler çocuğu ilgilendiren ve çocuğun kontrolünde olması gereken bu sürecin sorumluluğunu farkında olmadan tamamıyla kendileri üstlenmektedir. Bu durumda onların strese girmelerine ve bunun sonucunda çocukla inatlaşma yoluna gitmelerine sebep olmaktadır. Sanılanın aksine tuvalet eğitimi anne-babaların çocuğa sürekli olarak tuvaletinin gelip gelmediğinin sormaları ve çocuklarını tuvalete göndermeleri değildir. Başlarda anne-baba sürecin içine çok dâhil olsa da yavaş yavaş sorumlunun çocuğa bırakılması gerekir. Çocuğun tuvalet alışkanlığını kazandığını söyleyebilmemiz için ilk olarak lazımlık/klozet adaptörüne olumlu tutum geliştirmesinin sağlanması, çişini- kakasını söylemesi, kıyafetlerini çıkarması, temizliğini kendisinin yapması, giysilerini giymesi aşamalarının her birini yerine getirmesi gerekiyor.

Tuvalet eğitiminin 24-36 aylar arasında verilmesi uygun olmaktadır; ancak gelişimde bireysel farklılıklar vardır. Tuvalet eğitime çok erken yaşlarda başlanması ya da geç kalınması çocukların psikolojilerini olumsuz etkilemektedir. Özellikle erken yaşta tuvalet eğitime başlanan ve baskı uygulanan çocuklarda ilerleyen zamanlarda ruhsal sorunlar görülebilirken; çocuğun tuvalet becerisini kreşe başlamadan kazanamaması bir takım sıkıntılara neden olabilmektedir.

Tuvalet eğitime başlamadan önce hem çocuğa bakım veren kişinin hem de çocukların hazır olmaları oldukça önemlidir. Çocuğun iki ile iki buçuk yaşına gelmesini beklemek ve tuvalet eğitime hazır olduğunu işaretlerini görmek tuvalet eğitime başlamada önemlidir. Özellikle bu dönemde anne-babaların ya da çocuğun bakımından sorumlu kişilerin rahat olması, sabır göstermeleri, çocuğu strese sokmamak adına dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Çocukların ara sıra gündüz uykularından kuru kalkmaya başlamaları, bezden rahatsız olduğunu ifade etmeleri, gün içerisinde 2-3 saat kuru kalabilmeleri; ayrıca yürüyebilmeleri ve basit yönergeleri yerine getirmeye başlamaları tuvalet eğitimi için hazır olduklarını gösteren ipuçlarıdır. Son zamanlarda yeni bir kardeşin gelmesi, taşınma, ölüm gibi son zamanlarda gerçekleşen değişiklikler tuvalet eğitimi zorlaştırabilir. Bu sebeple çocuğun hayatında değişikliklerin olmadığı bir zamanda tuvalet eğitime başlanması daha yararlı olacaktır.

Tuvalet eğitimi verilirken dikkat edilmesi gerekenler şunlardır:

- Tuvalet eğitimi verilmeye başlandığında bez artık kullanılmamalıdır.
- Çocuğa tuvalete gittiğinde rahat çıkarabileceği giysiler giydirilmeli,
- Tuvalet eğitimine başlanıldığında ise çiş için 2-3 saatte bir; kaka için her yemekten sonra gibi çocuğun belirli aralıklarla lazımlığa götürülmesi onun hem lazımlığa alışmasını hem de tuvaletinin gelişinin düzene girmesini sağlayacaktır.
- Tuvaleti yapmayla ilgili kaslarının henüz çok iyi gelişmeyebileceği hesaba katılarak tuvalete oturtulduğunda oyalanması için zaman verilmelidir. Bu süre içerisinde çocuğa sevdiği bir oyuncak verilebilir, kısa bir hikâye kitabı ya da tuvalet becerisinin kazandırılması ile ilgili çocuk kitapları okunabilir. Bu sayede hem çocuğa tuvaletini yapması için zaman kazandırırken hem de tuvalet eğitimini eğlenceli hale getirmeyi sağlamış oluruz. Özellikle tuvalet eğitimi ile ilgili kitapların, izlenilmesi gereken adımları ve yapılması gerekenleri çocuğa anlatılması bakımından ailelerin işini daha da kolaylaştıracağını düşünüyorum. En azından biz de çok faydası olduğunu belirtmeliyim. Ayrıca tuvalet ile ilgili çocuk şarkılarının söylenmesi de süreci eğlenceli hale getirmek adına yapılabilecekler arasında.
- Çocuğa tuvaleti geldiğinde söylemesi ve tuvalete gitmesi gerektiği anlatılmalıdır. Özellikle ebeveynler olarak “Çişim geldi tuvalete gidiyorum” diyerek her konuda olduğu gibi çocuklarımıza tuvalet eğitiminde de örnek olunmalı.
- Özellikle sürecin başlarında küçük kazaların olması gayet normal. Bu durumu oldukça sakın karşılayıp, çocuğu utandırmamaya ve çocukta suçluluk duyguları uyandırmamaya özen gösterilmeli
- Çocukların tuvaletlerinin geldiğini söyleme, tuvaletlerini lazımlığına yapmaları gibi davranışları pekiştirilmeli(aferin deme, ya da çıkartma yapıştırma gibi).
- Tuvalet eğitimi ile birlikte aynı zamanda yavaş yavaş çocuğa hijyen eğitimi de verilmeli ve çocuğun kendi temizliğini yapması öğretilmeli. Çocuklar 4-5 yaşlarına geldiklerinde kendi temizliğini yapabilecek duruma gelirler.

Emel TANRISEVEN
Etimesgut RAM RPDH Bölümü

Özgül Öğrenme Güçlüğü Nedir?

Öğrenme; yaşam boyu süren, bilgiyi algılama, organize etme, depolama ve gerektiğinde bu bilgiyi geri üretmeyi içeren kapsamlı bir süreçtir. Öğrenme, sadece yeni bir beceri kazanma ya da akademik bir alanda yetkinleşme olarak görülmemeli; sosyo-duygusal ve kişilik gelişimini de içeren bir kavram olarak düşünülmelidir. Bu süreçte yer alan, bireyin öğrenme deneyimlerinde ortaya çıkan kimi aksaklıklar kişinin tüm yaşam kalitesini etkileyebilmektedir.

Öğrenme süreci sırasında bireyin bilgi kazanımının güçleşmesi ve öğrenme alanlarının etkin bir şekilde işlev görmemesi halinde “Özgül Öğrenme Güçlükleri”nden bahsedilir.

Özgül Öğrenme Güçlüğü:

-Normal ya da normal üzerinde bir zekaya sahip,

-Duyusal bir kusuru olmayan,

-Herhangi bir psikiyatrik ve nörolojik bir tanı almamış,

-Standart bir eğitim-öğretime rağmen kronolojik yaşına ve zekasına uygun paralellikte başarı gösteremeyen,

-Özel bir akademik alanda belirgin bir bozukluğun varlığı (okuma, yazılı anlatım, matematik) ile tanımlanan,

-Çeşitli genetik ve çevresel etmenlerin rol oynadığı, biyolojik temele dayanan ve nöro-gelişimsel tanı alan bir bozukluktur.

Bu tanı ikincil belirtiler ile de kendini gösterebilir:

-Dinleme ve kendini sözel olarak akıcı bir biçimde ifade edememe,

-Mantık yürütmede zorluk,

-Kendini organize etme ve planlamada zorluk,

-Hiperaktif ya da hipoaktiflik,

-Dikkat sorunları,

-El-göz koordinasyonu ve motor koordinasyonda zayıflık,

-Görsel ve işitsel algı sorunları,

-Mekanda yönelim, yön bilgisi, saat bilgisi, mesafe ve ölçüm bilgisi alanlarında zorluk, zamanı kaliteli kullanamama,

-Sağ-sol ayırt edememe,

-Çalışma alışkanlığının kalitesizliği,

-Engellenmeye karşı tolerans düşüklüğü,

-Değişikliğe uyum sağlamada güçlük gibi.

Özgül Öğrenme Güçlüğü; okuma bozukluğu (disleksi), yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi) ve matematik bozukluğu (diskalkuli) olarak alt tiplere ayrılır. Bu alt-tipler, tek başına görülebileceği gibi birkaçı beraber de görülebilir. Sıklıkla birkaç alt tip birlikte görülür ve bu alt-tiplere Dikkat Eksikliği ve / veya Hiperaktivite Bozukluğu da eşlik eder. Ayrıca, emosyonel (düşük benlik algısı, akran ilişkilerinde sorunlar, anksiyete ve depresyon v.b.) ve davranışsal sorunlar da görülebilir.

Bu tanı, mevcut eğitim-öğretim sistemiyle ve akademik başarı ile ilintili bir tanıdır. Bu nedenle, bu yönde belirti gösteren çocuklar ilköğretim döneminde tanı alır (okul öncesi dönemde haberci belirtiler kendini gösterebilir) ve kliniklere sıklıkla akademik başarısızlık ya da okula uyum sorunları olarak başvururlar.

Özgül Öğrenme Güçlüğü belirtileri gösteren her çocuk aynı özellikleri taşımaz; bu özelliklerinin belirlenmesi ve tanı alması için ayrıntılı bir psikoeğitsel değerlendirmeye ihtiyaç vardır.

Erken tanı ve tedavi her sorunda olduğu gibi Özgül Öğrenme Güçlükleri'nde de önem taşır. Yapılan değerlendirme sonuçlarından elde edilen bulgular, Özgül Öğrenme Güçlüğü yönünde destekleyici bulgular içerdiğinde; özel eğitim ve psiko-pedagojik yaklaşımla yapılan, eğitsel terapiyi içeren, tedavi ve müdahale programı uygulanır. Uygulanan tedavinin süresi, çocuğun öğrenme hızına ve şekline göre değişkenlik gösterir.

Özgül öğrenme bozukluklarının temel tedavisi özel eğitimidir. Özel eğitimi kolaylaştırmaya yönelik dikkat ve öğrenmeyi arttıran ilaç tedavileri kullanılabilir. Ayrıca ek sorunlara (ör, motivasyon sorunları, özgüven sorunları) yönelik ilaç kullanımı ve terapi uygulamaları gerekli olabilir.

Eğitsel teknikler

Samuel Orton tarafından geliştirilen bir özel yöntemde önce basit ses yeteneğine dikkat çekilmekte daha sonra bu ses birimlerinin karışımı kelimelere ve cümlelere dönüştürülmektedir.

1-) Kephart'ın Algısal-Motor

Modeli: Ona göre öğrenme bozukluğu olanlarda kaba motor, ince motor görsel algı ve beden imajının geliştirilmesine önem verilmektedir. Tedavisinde kaba

motor çalışmalarda yürüme tahtası, ritmik hareketler önemlidir.

2-) Getman'ın Eğitim

Programı: Gelişimci görüşe dayanır. Getman'ın eğitim programında genel koordinasyon, denge, el-göz koordinasyonu, göz hareketleri, şekil tanıma, görsel hafıza egzersizleri ağırlıktadır.

3-) Frostig Eğitsel Terapi

Yaklaşımı: Görsel algıya ve dikkate önem verir. Algısal becerilerin otomatikleşmesi için sürekli tekrarlanması gerekir. Uygun algılama için gerekli olan unsur da dikkattir. Örneğin; çocuk " b" harfinin şeklini öğrenirken harfin şekline ve çizgilere dikkatini yoğunlaştırmalıdır. Bu nedenle dikkat yoğunlaştırma eğitimi algı becerisinin eğitimi kadar önemlidir.

4-) Duyulara Dayanan Akademik

Terapi: Görsel, işitsel, kinestetik duylara dayanan pedagojik yaklaşımdır. Çocuk bir harfi görür, adını duyar, söylerken parmağıyla üzerinden gider, söyleyerek yazar. Bu teknikte okuma ve yazma eğitimi beraber gider.

Özgül öğrenme bozukluğu olan çocuğun anne babasına öneriler:

Gerçekçi olun. Hiçbir sorun yok diye düşünmeyin. Öğrenme bozuklukları genellikle dışarıdan bakıldığında göze çarpan sorunlar olmayan, çoğu zaman tanının varlığı gözden kaçabilen ama bireyin hayatını son derece olumsuz yönde etkileyen sorunlardır. Annelerle karşılaştırıldığında özellikle babalar sorunlar somut bir şekilde göz önünde olmadıkça sorunu yatsıma, yok sayma eğiliminde olabilirler. Sorunu yok saymak en çok da sorunu derinden yaşayan çocuğu anlamamak anlamına gelir. ÖÖB olan bir çocuk tembel olduğu için değil, sorumsuz

olduğu için değil, zorlandığı için ödevlerini yapmayabilir. “Aslında istese yapacağından” değil, yapmak istese de dikkat ve motivasyonu her zaman yeterli olmadığından “istemiyormuş” gibi görünebilir.

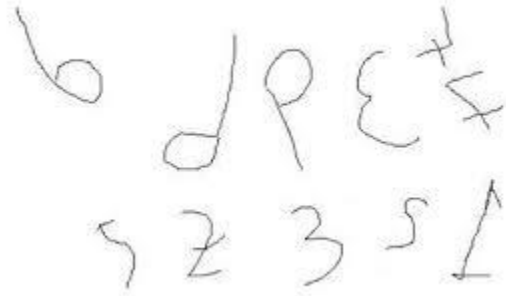
Kendinize karşı da haksızlık etmeyin. Sizin de yapabileceklerinizin bir sınırı var ve ÖÖB belirtilerinin nedeni de siz değilsiniz. Bazen ne kadar yardım alsanız da çocuğunuzun akademik başarısı yeterince yükselmeyebilir. Ayrıca genetik olarak belki eşinize ya da eşinizin ailesine benzese de, eşiniz ya da ailesi kendi genlerinden sorumlu tutulamaz ya da suçlanamaz.

Olumlu ve iyimser bir tutum benimseyin. Bir adım ilerisini hedefleyin. Çocuğunuzun öğrenme becerilerini geliştirmek, akademik ve sosyal performansını arttırmak için siz de yöntemler öğrenin. Özel eğitim öğretmenlerinden, geliştirici teknikleri evde de uygulamak için ödevler hazırlamasını isteyin ve gelişimi yakından takip edin. Ona karşı değil, onunla hareket eden ekibin bir parçası olduğunuzu unutmayın.

Çocuğunuzun ödevlerini yapması konusunda rutinler geliştirin. ÖÖB olan çocukların en çok sıkıntı yaşadıkları sorun alanı ev ödevlerini yapmak olabilir. Hemen her gün aynı saatte, aynı yerde, uygun ses, ışık, sıcaklık, sertlik gibi koşullara sahip bir mekanda çalışma rutini geliştirmesi konusunda ona destek olun. Diğer etkinlikleri (ör, yemek saatleri, dışarıya çıkma zamanı, vb) bu saatleri göz önüne alarak planlayın. Düzenli ödev ve masa başı etkinliklerini düzenli bir şekilde ödüllendirin.

Dikkat ve öğrenmeyi artıran araç-gereci ortamda hazır bulundurmaya

çalışın. Örneğin, ders çalışma mekanında beyaz bir tahta ve kalemler, flip-chart, eğitsel materyaller ve çeşitli kırtasiye malzemelerinin yeterince bulunmasını sağlayın. Onları kullanması konusunda teşvik edin ve birlikte alıştırmalar yapın.

Birlikte okuma ve yazma uygulamaları yapın. Okuma ve yazmayı teşvik etmek, eğlenceli hâle getirmek için okuma ve yazma içeren oyunlar oynayabilir, birlikte okuma ve yazma çalışmaları yapabilirsiniz. Onun yüksek sesle okumasını dinleyebilir. Yazı yazarken yaptığı hatayı anında düzeltmesi için hazır bulunabilirsiniz.

Çocuğunuzun güçlü yanlarını kullanın. Özgül öğrenme bozukluğu (ÖÖB), zekâ geriliği değildir. ÖÖB tanısı koyabilmek için en önemli kriter, bazı alanlarda yetersiz beceriler olsa da mutlaka normal ya da üst düzeyde becerilerin olduğu alanlar da vardır. Çocuğunuzun psikiyatrik ve psikometrik değerlendirilmesi ile güçlü ve güçsüz yanları incelenecektir. Onun normal ya da üst düzeyde işleve sahip olduğu bilişsel alanları doktorunuza ya da psikoloğuna mutlaka sorun. Güçsüz yanlarının neden olduğu sorunları gidermede güçlü yanlarını nasıl kullanabileceğiniz konusunda danışmanlık isteyin.

Sosyal becerilerini mutlaka destekleyin. Öz güveni daha iyi olan ve sosyal alanlarda beceri sahibi çocuklar zorluk yaşasalar da o sorunları aşmada daha sebatkar davranırlar. Başarı elde

ettikçe de başarmanın yollarını daha iyi keşfeder ve içselleştirirler. İyi düzeyde insan ilişkilerine sahip oldukça da, zorlandıkları noktalarda diğerlerinden yardım istemekten çekinmezler. Böylelikle de öğrenme sorunları nedeniyle karşılarına çıkan sorunları alternatif yöntemlerle hayatlarındaki sorun olmaktan çıkarmayı başarabilirler.

Okuldaki öğretmenleri ve rehberlik servisiyle olumlu bir işbirliği

geliştirin. Okul ortamı ÖÖB olan bir çocuk için en önemli ortamların başında gelir. Okulda bireysel eğitim teknikleri olabildiğince uygulanabilirse zorluklar azalır. Öğrenmeyi arttıracak araç-gereç ve görsel materyallerin kullanımı ve grup etkinlikleri tüm çocuklarda olduğu gibi ÖÖB olan çocuklarda da yararlı olur.

Alıntı: Prof. Dr. Koray Karabekiroğlu,
Uzm. Psk. Ayça Uslu Pelin

Çocuğunuzun zorluklarını ve güçlü yanlarını iyi bilen bir öğretmen ve okulda akademik ve sosyal başarıyı arttırmaya yönelik tedbirleri hayata geçirmede aktif rol alan rehberlik hizmetleri her zaman en önemli yardımcılarınız olacaktır. Aksi takdirde, okul hayatı bir kabus şeklini alabilir.

Serkan CEYLAN
Etimesgut RAM Özel Eğitim Bölümü

BAĞIMLILIKLARLA BAŞETMEK MÜMKÜN

Bağımlılık bir hastalıktır. Aynen tansiyon ve şeker hastalığı gibi. Bağımlı olmak sizin suçunuz değildir. Ama bağımlılıktan kurtulmak yani iyileşmek sizin sorumluluğunuzdur.

Nikotin, alkol, uyuşturucu türevleri, kafein ve yeme bağımlılığı gibi fizyolojik bağımlılıklar ve günümüzde hızla artan alışveriş, kumar, insan ve internet bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklar insan hayatını olumsuz etkilemekte.

Bağımlılığın ana belirtisi bağımlı olduğunuz kişi, nesne veya olguya karşı kontrolünüzü kaybetmenizdir. Diğer keskin belirtisi ise kontrolünüzü kaybettiğinizi yani bağımlı olduğunuzu ret etmek ve kendinizi buna inandırmaktır. Böylece bağımlılık durumu devam eder ve problemler çığ gibi büyür ve hayatınızda o büyük kısır döngü dönemi başlar.

Bağımlılık Döngüsü

- *Baskı ve kullanma isteği
- *Merak
- *"Bir kereden bişey olmaz" düşüncesi
- *Bir daha kullanmak istememe
- *Kendimi kontrol edebilirim, bağımlı olmam düşüncesi
- *"istersem bırakırım" düşüncesi
- *Bağımlılığı bırakamama
- *Toleransın artması
- *Duygusal çöküş
- *Fizyolojik ve psikolojik istek
- *Bırakmak zorundayım
- *Artık bırakacağım
- *Bıraktım bir daha başlamam

Bu döngü her başarısız bırakma deneyiminde sil baştan tekrarlanır durur.

Eğer bağımlı olduğunuza karar verdiyseniz bu hastalık hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyeceksiniz. İki önemli husus aklınızda olsun; Bağımlılık; bağımlı olduğunuz durumun hayatınızda en önemli zorunluluk halini almasıdır. Bağımlılık

durumu vücudunuza , aklınıza ve ruhunuza zarar verip, sizin olduğunuzdan başka biri gibi davranmanıza neden olmasındır.

Bağımlılık hastalığının belirgin bir sebebi yoktur. Uzmanlar tarafından en kabul edileni genetik olmasıdır. Bağımlılığı genetik yatkınlığın yanı sıra kişinin sosyal çevresindeki gelişmeler de belirler. Kötü olayların yoğun yaşandığı bir ailede büyümek, kendini fiziksel ve ruhsal olarak kullanılmış hissetmek, hayatında çok değer verdiği kişiyi kaybetmek gibi travmalarda bağımlılığa sürükleyebilir.

Ülkemizdeki istatistiklere göre günümüzde bağımlılık tür ve oranları oldukça yüksek. Bu bağımlı insanların içinde kadın, erkek, zengin ,fakir, genç, yaşlı, kültürlü ,cahil gibi bir ayırım maalesef yok .Ve üzücü bir nokta her bağımlının yardım alabilme şansı da yok.

Ayrıca yine istatistiklere ve uzmanlara göre moral bozukluğu veya irade zayıflığı bağımlılığı oluşturan nedenlerden sayılmıyor. Güçlü iradeli ve yüksek moralli insanlar da bağımlı olabiliyor. Hatta yüksek iradeli kişiler bağımlılığın kendisinden güçlü olduğunu hissettiği zaman hayal kırıklığına uğrayıp derin bir çıkmaza girebiliyorlar. Burada açık olan bir şey vardır. Moral gücü veya yüksek iradenin bu hastalıkla bir ilgisi yoktur. Bu hastalık onları da aldatıcı bir şekilde kendine bağladı. Önceleri yaptığınız etkinlik sizin için bir zevkti ve hoş vakit geçirmenizi, kendinizi rahatlamış hissetmenizi sağlıyordu. Daha sonra hastalık güçlendikçe bağımlılığınız, ne yapmanız gerektiğini size hükmederek hayatınızın sahibi oldu. Sonra farkında olarak ya da olmayarak hayatınızdaki en önemli kavram olmaya başladı. Hastalığın kötü yanlarından biri de kişi o süreç içinde bağımlılığının bir problem olduğunu anlayamamasıdır.

Bağımlılığınız bir müddet düzenli olarak sizle beraber olduktan sonra, sinsî ve kurnazca sizi manipüle edip abartılacak bir olay olmaktan çıkıp günlük hayatınızın en önemli parçası haline gelir.

Veee gerçekten en iyi haber. Çaresi var!!! Dünya üzerinde milyonlarca insan bağımlılıklarından kurtulmuş. Siz de kurtulabilirsiniz.

Kişi fiziksel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal olarak bir bütündür. Bunlardan yalnız birinde bile dengeyi sağlayamazsa kişi bocalar , mutsuz olur ve bu halinin nedeninin bizzat kendinden kaynaklandığının farkına varamaz. Gündelik küçük hatalardan, başarısızlıklardan dolayı hayatının çekilemez olduğunu düşünür. Bu halini örtbas etmek için haz arayışına gider. Bağımlılıklar küçük küçük hayatınıza böyle girmeye başlar ve o katlanılamaz olan bağımsızlık döngüsü hayatınızın merkezine oturur. Ve tüm bunların altındaki en büyük acıyı derinden hissedersiniz. Çünkü kendinize ne yaptığınızı biliyorsunuz. Size bu derece zarar veren bağımlılıklarınızı (.....) bedeninize ve yaşamınıza niçin dolduruyorsunuz? Lütfen düşünün ve sorgulayın. Yaptığınız trajedik derecede kendinizi yok etmeye yönelik bir eylem. Olabileceğiniz sağlıklı kişiyi öldürüyorsunuz.

Çare var. Kendinizle yüzleşin, bağımlılığınızı kabullenin ve iyileşmek için istekli olun. Ve olabileceğiniz en iyi versiyonu olana dek çabalayın. Ne düşünürseniz onu yaratırsınız. Kaybolmuşsunuz... bağımlılıktan kurtularak kendinizi bulacaksınız. Kör olmuşsunuz şimdi göreceksiniz. Harika bir uyanış!!!

Bağımlılığınıza karşı güçsüz olduğunuzu ve hayatınızın yönetilemez hale geldiğini kabul edin. Bağımlılığınıza hayır diyemiyorsunuz ve onu artık kontrol edemiyorsunuz . Aile ,iş, arkadaş ilişkileriniz bozulmaya başladı. Sosyal çevrenizden koptunuz. Sorumluluklarınızı yerine getiremiyorsunuz. Maddi ve manevi değerleriniz kaybetmeye başladınız. Ve tüm bunların bağımlılığınız sebebiyle meydana geldiğinin bilincindesiniz. Artık bunu kendinize itiraf edin ve en önemlisi içsel olarak bağımlı olduğunuzu kabul edin.

Bağımlı bu süreçte mutlaka tıbbi tedaviye ihtiyaç duyar. Tıbbi destek yanı sıra psikoterapi....Bireysel terapiyle birlikte grup terapisi iyileşmenin en önemli parçası. Ve gerçekten iyileşmenizi sağlayan destek grupları mevcut ülkemizde.

Bağımlılığınızı kabul edip iyileşmeye karşı istekli hale geldikten sonra meşakkatli ve bir o kadar da keyifli spiritüel bir yolculuk başlıyor. İyileşmek yenilgiyi kabul etmekle başlıyor unutmayın. Sonra da iyileşmeyi gerçekten istemek ve bunun için çaba harcamak...

Filiz KENDİRCİ
Etimesgut RAM Özel Eğitim Bölümü

BİRBİRİMİZE ALIŞACAĞIZ

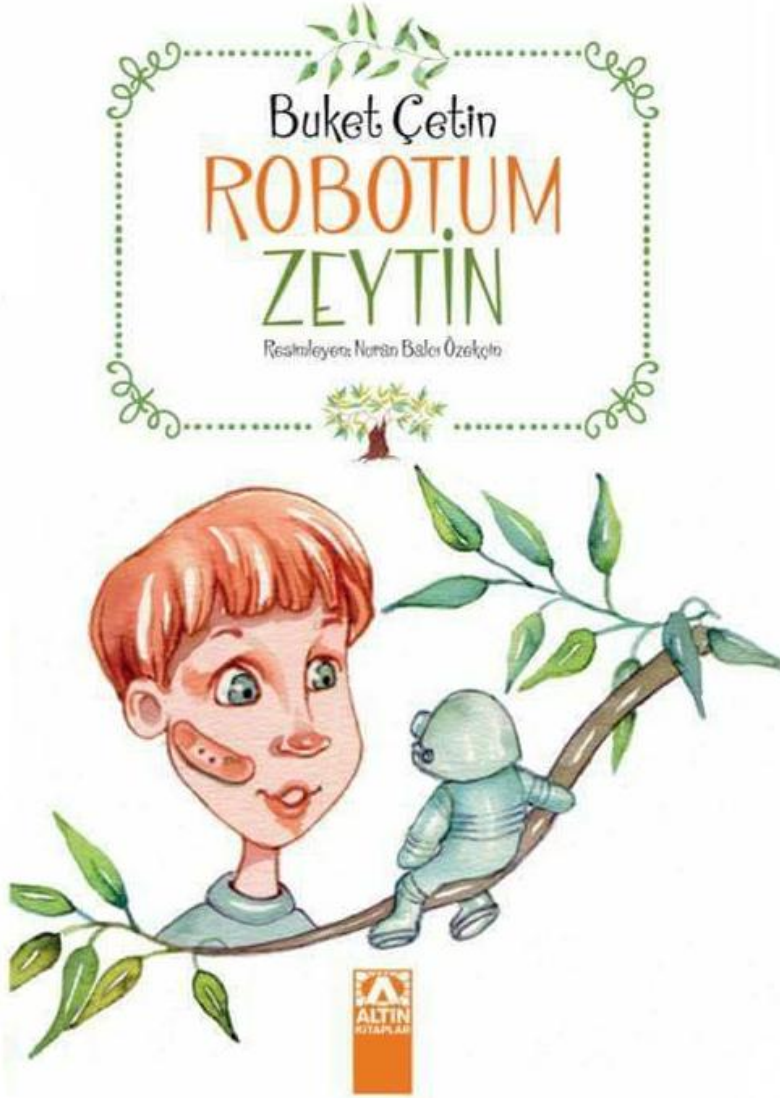

Her sene yeni okul dönemi, yeni heyecanlarla başlar. Bu senede yeni öğrenciler ve velilerle buluşma, eski öğrencilere kavuşma heyecanı ile başladı. Her merhaba ve hoş geldin yeni bir başlangıç. Yeni başlangıçlar hangi kapıları açacak yaşarken göreceğiz. Okul çocukların hayatında okuma-yazma, matematik ve diğer bilgilerin öğrenildiği yer olmakla beraber toplumun küçük bir parçası. Sosyal hayata dair birçok şeyi öğrendikleri yer. Paylaşmayı, sorun çözmeyi, sorunlarla baş edebilmeyi vb. öğrendikleri bir ortam. Okul bir yaşam alanı ve çocuklar burada öğrendiklerini topluma taşıyorlar.

Her sene 1.sınıfa başlayan öğrenciler gibi anne babalar içinde okul ortamı yeni öğrenmelere bir adım. Bu sabah 1.sınıf velisi üç anne müdür beyle görüştüğümüzden sonra telaş içinde Rehberlik Servisine geldiler. Çocuklarının diğer üst sınıflardaki çocuklar tarafından sözlü ve fiziki olarak zarar gördüklerini bu durumdan çok rahatsız olduklarını anlattılar. Velilerle görüşmeyi tamamladıktan sonra okulumdaki ilgilendiğim bütün sınıfları dolaşıp okul kuralları konulu bir etkinlik yaptım. Küçük sınıflara nasıl örnek olmalıyız? Sorusunu sorduğumda yanıtlar çok hoştu. 4.sınıflar ne zamanda büyümüşler. ☺ “Öğretmenim biz 1.sınıfta iken daha büyük sınıflar vardı okulda ve biz çok korkmuştuk onlardan. (O zamanlar ilköğretim idik.) Bu yüzden 1.sınıflara yardım etmeye çalışıyoruz.” “Öğretmenim 1.sınıfları oyunlarımıza alıyoruz. Biraz mızıkçılık yapıyorlar ama öğrenecekler diye bir şey demiyoruz.” Bu cevaplar kız öğrencilerden gelen cevaplar. Erkek öğrenciler ise sinir oluyormuş. Çünkü 1.sınıf öğrencileri kuralsızca koşuyorlarmış, oyunlarının ortasına dalıyorlarmış.

Biz yetişkinler çocukların içlerindeki, temas halinde oldukları duygularına ulaşip dokunabildiğimiz ve onları ifade etmelerine izin verdiğimiz ölçüde iyilik ateşini yakmış olacağız. Okulumdaki öğrencilerde bu sorunlarını çözecekler. Bütün okulun birbirine alışması için zaman ve sabra ihtiyaç var. Zaman içinde 1.sınıflar okulu tanımış, kuralları öğrenmiş olacaklar. Diğer üst sınıflarda yeni gelenlerin okula, ortama alışma sürecinde olduklarını gördükçe yardımcı olmaya başlayacaklar. Yaşanan aksaklıkların düzeleceğine dair umutla birlikte, sabırlı olmaya ihtiyacımız var.

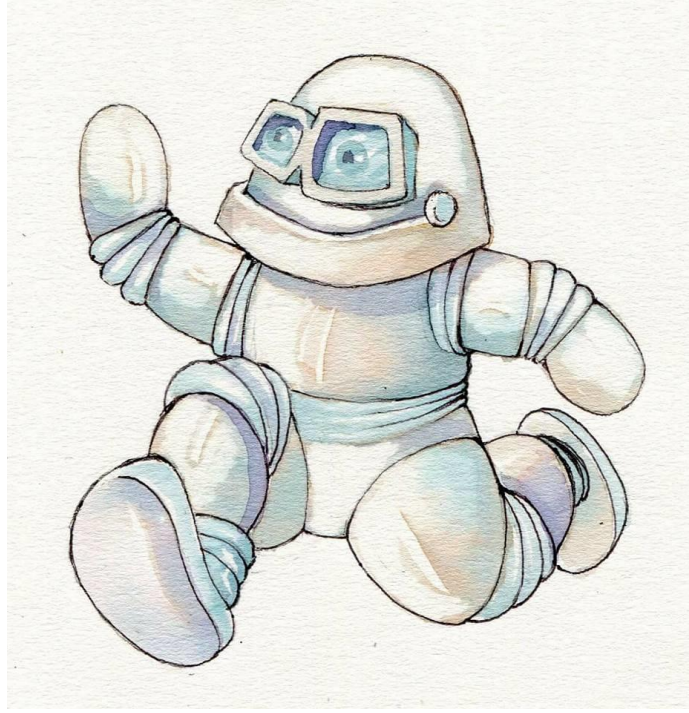
Huriye KILINÇ
Türkkonut İlkokulu Rehber Öğretmeni

“Ayşe henüz iki yaşındaydı. En sevdiği oyun ‘Bom bom bom’ oyunuydu. Hadi oyun oynayalım, desem bunu anlamazdı. Hadi ‘Bom bom bom’ oynayalım, desem bunu hemen anlardı. Sonra da birbirimize, “Bom bom bom” dedikten sonra, bunu kim söylediye diğeri ondan kaçmaya başladılar.”

Robotum Zeytin romanının kahramanı Uğur, romana ilk bu sözlerle başlar. “Bom bom” oyunu uçaklardan atılan bombalardan duydukları seslerle başlayan bir oyundur.

Bu oyunun hayatlarına girmesinden sonra, yaşamlarında birçok şey değişir. Önce yaşadıkları semt, ardından yaşadıkları şehir ve bunlarla birlikte sürekli değişen bir çevre içinde olurlar. Bu değişim, kimi zaman Uğur için istenmeyen bir durum olsa da, içinde onu mutlu edecek sürprizleri de barındırır. Tıpkı “Bom bom bom” oyununun küçük kardeşi Ayşe ile aralarında heyecan ve eğlence dolu anlar yaratması gibi, Zeytin isimli bir robotla tanışması da Uğur için heyecan ve dostluk dolu anların başlamasına sebep olur.

Zeytin, Uğur için sürekli değişmekte olan yaşamının içinde değişmeden kalan ve onunla birlikte olan en yakın arkadaşıdır. Bir şehirden bir başka şehre taşınırken, yeni bir çevreye uyum sağlamaya çalışırken, yeni bir şehri tanımaya çalışırken içinden geçen tüm duygu ve düşünceleri Zeytin'le paylaşır.

Uğur'un sözleriyle Zeytin: "... Küçük bir robottu. Bir gün cetvelimle boyunu ölçtüm. Tam tamına on iki santimetreydi. Plastikten yapılmıştı. Rengi beyazdı. Elleri, kolları, bacakları hareket ederd. Yani ellerini, kollarını ve bacaklarını ben hareket ettirirdim. Öyle pilli bir robot değildi. Her tarafı yumuşak plastikti... Başında da bir kaskı vardı. Yaşadığım her şeyi Zeytin'e anlatırdım..."

Uğur yaşadığı her şeyi Zeytin'e anlatırken bir taraftan da yeni bir oyun daha oynar. Bu oyunda Zeytin, sanki hareket eder gibidir. Anlattığı olayların içindeki kişilerin yerine koyarak Zeytin'i hareket ettirir, konuşturur. Tüm bu devam eden oyunlar içerisinde Uğur, Zeytin ile kendini yeniden onarır. Oyunlar ve Zeytin, dokuz yaşındaki bir çocuğun sürekli değişmekte olan yaşamı içerisinde kendini mutlu ettiği zamanlar olur.

Öyle ki romanın ilerleyen bölümlerinde bu mutluluk zamanları Uğur'un hayali dünyasını harekete geçirir. Yeni taşındığı şehirdeki arkadaşlar ve çevre, Uğur için mutsuzluk oluşturdukça hayali dünyasına daha çok sığır. Zeytin ile oynadığı oyunların içine dalan Uğur, gerçekte yaşadıklarını hayalleri ile dönüştürmeye başlar. Umut ettiklerini hayal dünyasındaki oyunlar ile yansıtır.

Zeytin'in isminin verilmesiyle ilgili olan mitolojik anlatı, Uğur'un hayali oyununu güçlendirir. Uğur'a göre yaşadığı tüm sorunların nedeni savaş ise, bu savaşı sonlandırmanın da bir yolu olmalıdır. Bu yolu da mitolojideki anlatılarla bulur.

Uğur tüm bu oyunları oynarken gerçekte yaşananlar ise onun hayal ettiği gibi değildir. Bu süreçte ailesi, öğretmeni ve zamanla arkadaşlarının da desteği ile yaşadığı travmayı yenen Uğur için yeni bir dönem başlar. Bu dönemde Uğur, yaratıcı dramının da yaşamına girmesi ile arkadaşlarıyla yakınlıklar kurar. Onların hiç bilmediği yönlerini tanır.

Arkadaşları ile yakınlıklar kurdukça Uğur, yaşadığı yeni çevreye alışmaya başlar.

Buket Çetin tarafından yazılan, Nuran Balcı Özekçin tarafından resimlenen ve Altın Kitaplar tarafından yayınlanan roman göç ve savaş gibi travmatik yaşantılara maruz kalan çocukları kurgusal bir dille anlatır. Bu kurgusal dil, aynı zamanda dezavantajlı çocuklara empatik bir bakış açısını öne çıkarır.

Dokuz yaş üstü çocuklar için yazılmış Robotum Zeytin, çocukların farklı yaşamlara dönük empatik becerilerine eğilirken; eğitimcilerin ise zorlandıkları bir konu olan akran zorbalığına dönük olaylar ve bu olaylara derinlemesine bir bakış açısı yaklaşır.

Kasım ayında İstanbul Kitap Fuarı ile okurla buluşan romana kitapçılardan ve internet üzerinden satış yapan siteler ile ulaşabilirsiniz.

Buket ÇETİN
Sincan Andiçen Ortaokulu
Rehber Öğretmeni

HAYATIMIN ŞARKISI (LA FAMILLE BELIER)

16 yaşındaki Paula, Belier ailesinin işitme yetersizliği olmayan tek ferdidir. Anne, babası ve kardeşi ile işaret dili ile anlaşılan Paula'nın onların dış dünya ile de iletişimini sağlaması, onun bir takım sorumlulukları yüklenmesine sebep olmuş. Müziğe karşı yeteneğini keşfeden bir genç kızın hayalleri ile ailesi arasında kalmasını anlatan çok samimi ve içimizi ısıtacak filmde; işitme yetersizliği yaşayan bireylerin ne gibi sıkıntılar yaşadığı, onların iç dünyalarında neler olup bittiği çok etkileyici bir şekilde ele alınmış. Empati kurmamıza yardımcı olan, içinde hem hüznü hem de mizahı barındıran, oyunculukların çok iyi olduğu keyifle izleyeceğimiz bir Fransız yapımı filmi. Özellikle Louane Emera'nın (Paula) kendi sesiyle yorumladığı "Je Vole" isimli şarkı hem sözleri hem de müziği ile filmde beni etkileyen diğer bir detay.

Emel TANRISEVEN
Etimesgut RAM RPDH Bölümü

SINIRLAR / KIRMIZI ÇİZGİLER

Çocuklar, doğru ve kabul edilebilir davranışları öğrenebilmek için sınırlara gereksinim duyarlar. Yetişkinlerin bile zaman zaman çiğnediği kurallar, sınırlar sayesinde oluşan, görünmez kırmızı çizgilerdir. Sınırlar, bir otomobilin fren sistemine benzetilebilir. Bu yüzden hayati önem taşır. Otomobilin yaptığı hızın araba ve yol açısından “durumu”, “ne kadar” hız yapabileceği, ve en önemlisi, “nerede duracağı” konularında sürücüye teknik açıdan son derece önemli yardımlar sunar. Sağladığı yarar, sürüşü güvenli hale getirir.

Yeryüzüne doğalı henüz birkaç yıl olan küçük çocuklar için dünya üzerindeki her türlü hareket, eylem, durum öğrenilmesi gereken yeni bir oluşumdur. Hiç bilmediğimiz bir yere ilk defa gitmek ile tekrar gitmek arasında pek çok değişik duygu ve düşüncemiz mevcuttur. Herhangi bir şey öğrenildikten sonra onun çok kolay olduğunu düşünülür. Oysa bir çocuk için daha önce karşılaşmadığı her şey, her durum, olay öğrenilmesi gereken yeni bir alandır. Çünkü insanoğlunun yaşayabilmek için doğadaki diğer canlılardan farklı bir gereksinimi vardır. Öğrenmek.

Hayatta kalmak gerekli şeyleri öğrenmekle mümkündür. Toplumda birey olabilmek de, kendi sınırlarımızı bilmekle ve diğer insanların sınırlarını kabul etmek arasında bir denge kurmakla mümkün olur. Yön bulmak için kullanılan işaretler nasıl işimizi kolaylaştırır, sınırlar da hayatımızı kolaylaştırır. Hangi durumda, nasıl davranılmasının uygun olacağı konusunda yön verirler.

Dünyadaki en mükemmel kuralların trafik kuralları olduğu söylenir. Katılmamak pek mümkün değil. Birkaç saniye gözlerimizi kapatıp aksini düşüsek, sadece trafik konusundaki sınırların bile ne kadar gerekli olduğunu anlarız.

Doğru ve kabul edilebilir davranışları öğrenmeye çalışan çocuklar

için de durum aynıdır. Sınırlar sanıldığı gibi çocukların haklarını kısıtlamak, onlara baskı yapmak değildir. Kuralları koymak, sınırları belirlemek, sorumlu anne baba olmanın bir gereğidir. Sınırlar, çocuklara korundukları, güvende oldukları ve değer verildikleri duygusu kazandırır. Çocuklar kendilerinden ne beklendiğinden emin olduğu zaman, çevresindeki kişilere daha fazla güven duyar. Sınırlar kararlı ve tutarlı bir şekilde uygulandığında karşılıklı saygı gelişir.

Çocuklar, iyi birer “gözlemci”, dikkatli birer “deneyici” dir. Aile içinde eşler arası ve diğer insanlarla doğru iletişim kurulması bir yaşam tarzı olmalıdır. Sınırlar, çocuğun “ birey olma” özelliğine engel olmadan çizilmelidir. Hem çocuğun, hem ilişki içinde olduğu insanların mutluluğuna hizmet etmelidir. Kurallar ve sınırlar arasında sebep-sonuç ilişkisi vardır. Sorumluluk kazandırma, aile içi kurallara uyma, işbirliği yapma, otoriteye saygı duyma becerileri kazandırır. Örneğin: Çocuğa büyüklere saygılı olmanın, küçükleri korumanın nedenleri açıklanmalıdır. Sınırlar, mantıklı ve adil olursa, çocuk da ikna olur. Sınırlar gerektiğe hatırlatılmalı, zamanında uygulanmalı ve yalın olmalıdır.

Çocukların kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olun. Çoğu zaman nasıl davrandıklarının ya da buldukları noktaya nasıl geldiklerinin farkında değildirler. Onlara bu bilgiyi yapıcı ve sakin bir tavırla aktarın. Şu soruları sorabilirsiniz; Şimdi ne yaptığının farkında mısınız?

Disiplin denince pek çoğumuzun aklına baskı içeren, hatta ceza anlamını çağrıştıran durumlar gelir Disiplin ceza vermek değil, eğitmek, bilgilendirmektir. Olumlu yöntemlerle yapılan bu eğitimle çocuk özgüvenini ve kendi hareketlerini kontrol edebilme yeteneğini kazanır.

Çocuklar neden disipline gerek duyarlar?

Anne babalar çocuklarının ilk öğretmenleridir. Hayatı anne babasını taklit ederek algılayan ve şekillendiren çocuk önünde ilk modellerdir. Her anne baba öncelikle, koruyucudur.

Disiplin de koruyucudur.

Tehlikelerden, kötülüklerden, kazalardan korumak için çocuklara çeşitli önerilerde bulunurlar. Kendi deneyimlerinden söz ederler. Bazen de olası bir durum için önlem niteliğinde disiplin kuralları koyarlar. Örneğin; Bir anne çocuğunun çok hızlı koştuğu için düşmesinden endişelidir. “Hızlı koştuğun zaman düşebileceğin için çok endişeleniyorum.” Bu disiplin verici ve sınır koruyucu, aynı zamanda yetkin bir tavidir. Çünkü çocuğa koşma! Komutu verilmemiştir. Yasak yoktur. Baskı yoktur. Tehlike hakkında bilgi verilmiştir. Hızlı koşma eyleminde düşme olasılığı vardır. Aynı zamanda her anne gibi, örneğimizdeki anne endişelendiğini ifade ettiği için hem çocuğu ile duygusunu paylaşmış, hem de çocuğa bedenini doğru kullanma konusunda bilgi aktarmıştır.

Sosyal beceriler

Disiplin kuralları çocukların başkaları ile ilişki kurmasını kolaylaştırır. Çocuklarda kendi hareketlerini kontrol edebilme becerisi geliştirir. Becerileri geliştikçe güven duygularını da

güçlendirir. Örneğin: Sınıf arkadaşları gün içinde birbirini uyararak, diğerinin doğru davranış sergilemesini hatırlatır, hatta yapması konusunda beklentisini açıkça söyler. “Arkadaşının eşyasını izinsiz almamalısın” Çocuklar kendi yaşatlarından çok şey öğrenirler. Arkadaşlar arasında hatırlatma, uyarma, bir problem veya çatışmayı önleme becerisi doğru model olduğundan çocuklar arasında özenme duygusu ile çok çabuk kabul görür.

Sınırlarını bilmek

Disiplin, çocukların kabul edilen davranışları anlamalarına ve hareketlerinin nerede başlayıp, nerede bitmesi gerektiğini algılamalarına yardımcı olur. Örneğin; okulöncesi kurumlarında her çocuk, sırasını beklemeyi, söz alarak konuşması gerektiğini kolaylıkla öğrenir.

DİSİPLİNİN FAYDALARI

Kurallara uygun davranma, düşünme, yorum yapma becerisini geliştirir.

Çocuk, hareketlerinin doğuracağı sonuçları mantık çerçevesinde algılamaya başlar.

Okul içi ve okul dışında başarılı bir yaşam sürdürmelerini sağlayacak bilgi ve kuralları öğrenir.

Toplum değerlerini anlamalarını sağlar. Topluluk içinde ortak kurallara göre davranmayı öğrenmelerine yardımcı olur.

Disiplinin amacı, çocukların problemler karşısında kurallara uygun tepkiler vermeleri ve mantıklı çözümler üretmelerini sağlamaktır.

Canan ŞAMAN DİLER
Zekiye Güdüllüoğlu İlkokulu
Rehber Öğretmeni

Sevgi ve Bilgi Paylaştıkça...(2)

Ertesi günde ve sonraki bir hafta boyunca Hüseyin'den ses çıkmamıştı. Ancak, Rehberlik Öğretmeni onu geriden belli etmeden izlemiş ve ona biraz zaman tanımıştı. Hüseyin'in, arkadaşları ile oynarken yanından bir öğretmen ya da bir yetişkin geçerken tedirgin ve korku içinde onların geçişini beklemesi, Rehberlik Öğretmeni'nin dikkatini çekmişti.

Bir hafta sonrasında sınıf öğretmeni Hüseyin'e; Rehberlik Öğretmeni'nin çağırdığını teneffüs zili çalınca Rehberlik Servisine gitmesi gerektiğini söyledi. Hüseyin kısa bir duraklamadan sonra "Tamam öğretmenim" dedi.

Rehberlik servisinin kapısı çalındığında, Rehberlik Öğretmeni veli görüşmesini tamamlamış, kapı önünde ayrılıyorlardı. Kapıyı açınca Hüseyin ile karşılaştılar:

- *"Hoş geldin, Hüseyin. Ben de seni bekliyordum. Davetimi almışsın." "Size iyi günler dilerim sayın velim, haftaya randevulaştığımız gibi görüşmek dileğiyle..."*
- *"Hoşça kalın" dedi ayrılan veli.*
- *"Hoş bulduk öğretmenim. Şeyyy... Özür dilerim öğretmenim." Derken kelimeler ağzının içinden sanki çıkmak istemiyordu.*
- *"Neden özür diliyorsun ki insanlar yanlış yaptıklarında özür dilerler. Senin bir yanlışın olmadı ki"*
- *"Size söz vermiştim ya geleceğim diye. Gelmediğim için özür diliyorum."*
- *"Olabilir, sanırım derslerin yoğunluğuna ya da gelmek istememişsindir. Bazen insanlar bazı şeyleri yapmaktan korkabilir ve çekinebilirler, aslında çekinecekleri bir şey olmadığı halde. Aynı filmlerin gerçek olmadığını bilip de onlardan korkmak gibi."*

Bu arada odaya girmişler, koltuklara yerleşmişlerdi. Hüseyin, ilk seferdeki gibi kafası yere eğik değildi. Çünkü burası ona güven veriyor ve rahatlatıyordu. Özellikle Rehberlik Öğretmeni çok farklıydı. Onun yüzüne baktıkça rahatlıyor, içini açabileceğini hissediyordu. Ama yaşadıklarından sonra içinden başka bir ses ona "kimseye güvenme o da onlardan biri, sana zarar verecek, büyük değil mi gücü sana yeter" diyordu. Bu durum kafasının karışmasına ve ne yapacağını bilememesine neden oluyordu. Film deyince Hüseyin'in gözleri açıldı. Sinemayı çok seviyordu. Ama her zaman gitmeye parası olmuyordu.

- *"Öğretmenim siz film izler misiniz?"*
- *"Evet, televizyonda çok güzel filmler, çizgi filmler var, ailemle izlerim."*
- *"Yok, öğretmenim sinemayı diyorum."*
- *"Ah! Evet, elbette severim. Sen de sanırım seviyorsun."*
- *"Evet öğretmenim. Özellikle kahramanların kötü adamları öldürdüğü küçük çocukları koruduğu filmleri çok seviyorum."*
- *"Kahramanların tüm dünyayı kurtarmaları hoşuna gidiyor galiba."*
- *"Hayır, öğretmenim küçük çocukları koruyanlar daha büyük kahraman"*
- *"Demek, küçük çocukları koruyanlar daha süper kahramanlar"*
- *"Evet, Örümcek Adam bize geliyor ve beni koruyor."*
- *"Süper kahramanların kötü adamlardan seni koruduğunu düşünüyorsun"*
- *"Süper kahramanlar çok güçlüdürler. Örümcek adam da abileri döver, onları bana yaklaştırmaz. O abi onları görünce kaçır" derken sanki ağzından bir sır*

kaçırmış gibi bir anda susup; *“kötü adamlar”* diye ağzında geveleyiverdi. Bir yandan da göz ucuyla öğretmene bakıyordu. Yüzü kızarmış, dudaklarını ısırmaya başlamıştı. Sessizliği Rehberlik Öğretmeni bozdu:

- *“Ben de senin gibi süper kahramanların olduğu filmleri çok severim. Hani şu tam kötü adamların evimize girip de karanlıkta kötülük yapacakları zaman onları yakaladıkları sahne çok heyecandırır beni.”*

Öğretmenin rahatlatıcı ses tonu ve onunla aynı duyguları yaşadığını hissetmesi rahatça konuşmasına sebep olmuştu:

- *“Öğretmenim örümcek adam bizim evdeyken, o abi de odama gelemiyor”* dediğinde büyük bir rahatlama hissetmişti, Hüseyin.

Şimdiye kadar kimseye bunları söylememişti. Yine de korkuyordu. Bu seferki korkusu farklıydı. O şimdi abisinden, onun tehditlerinden korkuyordu. Abisi, ona -Bunları kimseye anlatma, yoksa seni döverim.- Demiş bir de tokat atmıştı. Gözünün önüne abisi gelince birden irkiliverdi. Yüzünün rengi değişti, beti benzi atmıştı. Rehberlik Öğretmeni de Hüseyin’in farklı duygular yaşadığını anlamış, daha sevecen ve güven verici bir ses ton ve mimiklerle gülümseyerek:

- *“Burada güvendesin Hüseyin sadece ikimiz varız. Yüzüme, gözlerime bak.”* Derken koltuğundan aşağı kaymış, Hüseyin’e doğru eğilmiş ama çok da yaklaşmadan gözlerini gözlerinin içine hatta ötesini görmeye çalışıyor gibiydi.

Hüseyin, içine girdiği farklı dünyadan Rehberlik Öğretmeni’nin sesi ile çıkarken rahatlamış ve bir anda ona sarılı vermişti. Bu arada hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Rehberlik öğretmeni de şaşkırmış, ama şaşkınlığını atınca ona sarılmış teskin ediyordu:

- *“Geçti Hüseyin bir şey yok ben yanımdayım. İstedığın kadar ağlayabilirsin.”*

Bir süre öylece kaldılar. Sonra Hüseyin;

- *“ Öğretmenim sizi çok seviyorum. Ama o abiden de çok korkuyorum.”*
- *“Biliyorum Hüseyin. Anlamıştım zaten. Ama sorun yok. Burada güvendesin. Ben seni her zaman dinlemeye hazırım.”*

Artık Rehberlik Öğretmenine güvene bileceğini biliyordu. Onun için anlatmaya başladı:

- *“O...”* dedi ve durdu Hüseyin. Anlatıp anlatmamakta kararsız, anlatırsa nereden başlayacağını bilemiyordu.

Rehberlik Öğretmeni sessizce onu bekliyor, ama konuşması içinde yüz ve bedeniyle teşvik ediyordu. Hüseyin bir süre daha sessizce durduktan sonra;

- *“Bana hep iyi davranıyor, birlikte top oynuyorduk ta ki o gün...”* kısa bir sessizlikten sonra; *“okuldan eve gittiğim sırada apartmanın içinde o abi beni çağırıldı. Biraz okuldan takımlardan konuştuk. Sonra beni bir yere götürdü. Orası karanlıktı. Orada başımı okşamaya başladı. Beni sevdiğini düşünmüştüm. .... Ve hızla kaçtım oradan. Evimizin kapısında beni yakaladı. Bana bir tokat attı -Bunu kimseye söyleme yoksa seni fena döverim- derken. Sanki gözlerinden ateş çıkıyordu öğretmenim çok korkmuştum. Şimdiye kadar kimseye anlatmadım.”*
- *“Hıhı! Bu abi sizin komşunuz sanırım”*
- *“Evet, komşu apartmanda oturuyor.”*

- “Okula gidiyor mu?”
- “Hayır, okulu terk etmiş sanırım liseye gidiyormuş, kaçmış şimdi orada burada geziyor. Kendi gibi bazı arkadaşları var.”
- “Kendi gibi derken... Anlamadım”
- “Tanımadığım, mahalleden olmayan bir takım kimseler, beraber gizli saklı sigara içiyor, eve geç geliyorlar, hatta bazen gelmiyor bile” “Aslında iyi biriydi. Bana top oynamayı öğretti birlikte çok güzel zaman geçiriyorduk o güne kadar. Neden öyle yaptı anlamadım. Sonrasında hep...”
- “Sonrasında derken o günkü olaydan sonra mı?”
- “Evet, o gün dediğim zaten çok önceydi”
- “Ne kadar önceydi?”
- “Geçen yıldır sanırım hatırlamıyorum.”
- “Hüseyin olay çok önce olmuş sanırım bir daha o abiyi görmedin?”
- “Görmez olur muyum?” “Öğretmenim, o buraya gelmez değil mi?”
- “Hayır, Hüseyin gelemez bak okulumuzun kapısı kapalı. Güvenlik görevlimiz var ve üstelik burada birçok öğretmenin ve ben varım.”

Hüseyin tekrar rahatlamıştı. Anlatmaya devam etti:

...

Hüseyin Sinan ULUSOY
Zekiye Güdüllüoğlu İlkokulu
Rehber Öğretmeni

OKUL ZORBALIĞI

Nasıl bir okul hayatı geçirdiniz? Ders notlarınız bir yana okuldaki sosyal hayatınız nasıldı? Eğer aklınıza olumsuz şeyler gelmiyorsa şanslısınız. Kimimize ders başarısı, kimimize de sosyal yaşantılarımız dert olmuştur. Şimdilerdeyse çocuklar “zorba” davranışlarla baş etmek zorunda kalıyor. Kim bilir belki yıllar önce sizin de baş etmek zorunda kaldığınız gibi.

Muhtemelen zorbalığın geçmişi okul kavramının ortaya çıkışı kadar eskidir. Okullar değişik yaş grubundan çocukları günün büyük bir bölümünde bir arada tuttuğundan zorbalığın en çok görüldüğü yerlerden biridir. Okul zorbalığı son yıllarda okulun güvenli ve huzurlu bir yer olması gerektiği inancını ciddi şekilde zedelemektedir.

Okul zorbalığı bir öğrencinin bir ya da daha fazla öğrenci tarafından sürekli olarak olumsuz eylemlere maruz bırakılması olarak tanımlanmaktadır. Bir eylemin zorbalık olarak adlandırılması için kasıtlı olarak zarar verilmek istenmesi, süreklilik göstermesi ve zorba ve mağdur arasında güç dengesizliğinin olması gerekir. (Olweus,1999)

Okul zorbalığını tanımlarken dikkat edilmesi gereken unsurlardan biri akran çatışmasından farklı olduğudur. Akran çatışması, birbirine denk iki öğrencinin o anki koşullardan kaynaklanan kavgalarını ve zorbalıkla karşılaştırıldığında daha az ciddi durumları içermektedir.

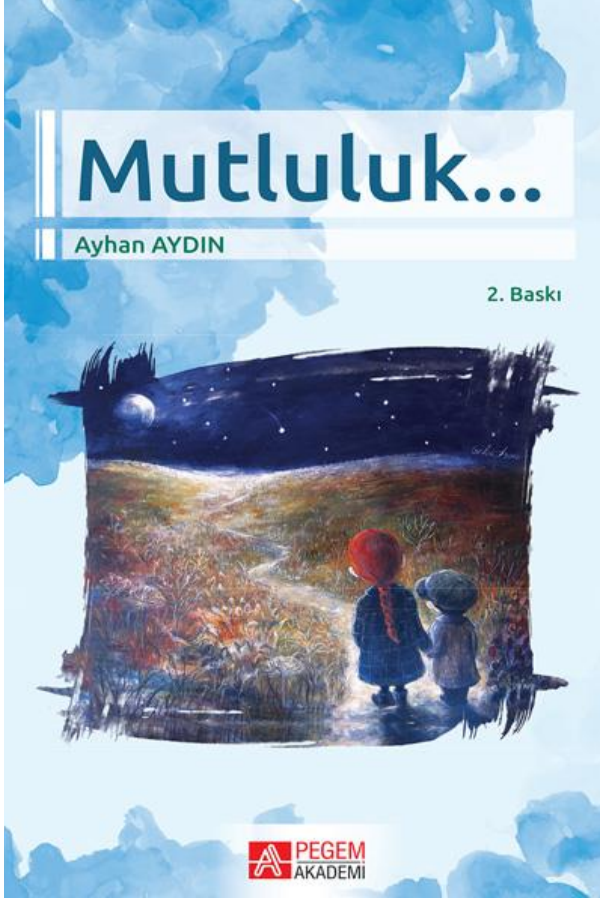
Zorbalık; sözel, fiziksel, duygusal, cinsel olarak değişik şekillerde görülebilir ve doğrudan ve dolaylı olarak yapılan zorbalık şeklinde sınıflanabilir. Doğrudan zorbalıkta mağduru tekmeleme, itme, vurma, kızdırma, tehdit etme gibi açık saldırılar söz konusuysen, dolaylı zorbalık ise sosyal izolasyon ve dışlama, dedikodu yayma gibi davranışları içerir.

Bir çocuğun zorbalığa uğradığını gösteren somut kanıtlar olmayabilir. Fiziksel yaralanma ve darp olayları daha az görülebilir. Bu nedenle çocuğu iyi gözlemlemek ve işaretleri okumak önemlidir. Birdenbire okula gitmek istemeyebilir, nedeni olmayan hastalanmalar ortaya çıkabilir. Zorbalığa uğrayan çocuğu ilk fark edecek olan aileler olduğundan anne babaların dikkatli olması önemlidir. Öte yandan yapılan araştırmalarda çocukların zorbalığa maruz kaldıklarını ailelerinden ziyade öğretmenleriyle paylaştıkları görülmüştür. Gerek aileler gerekse öğretmenler bu durumu öğrendiklerinde kulak arkası etmemeli, çocuktur böyle şeyler olur diye düşünmemelidirler.

Zorbalığı önleme bir okul politikası olarak benimsenmelidir. Okul ortamı bütün öğrenciler için güvenli ve pozitif bir öğrenme ortamı olmalıdır. Öncelikle önleyici çalışmalar

yapılmalı, öğrenciler arasındaki arkadaş ilişkilerinin geliştirilmesine çalışılmalıdır. Risk grubundaki öğrencilere koçluk edebilecek gölge öğretmenler bu öğrencilerin olumsuz davranışlarının sağaltımında önemli rol oynamaktadır. Öğrencilerle yapılacak duygu eğitimi, öfke kontrolü gibi çalışmalar zorbalığın temelinde yatan nedenleri ortaya çıkarma ve olumlu değişiklikler sağlama konusunda etkili olacaktır. Bütüncül okul yaklaşımının da öngördüğü üzere; kurallara bütün öğrencilerin uyması sağlanmalıdır. Öğrenciler kendilerine zorbalık uygulandığında ya da zorbalığa şahit olduklarında bunu öğretmenlerine bildirmeyi alışkanlık haline getirmelidir. Öğrencilere zorbalığa maruz kaldıklarında ne yapacakları ve bunu yetişkinlerle nasıl paylaşacakları konusunda rehberlik edilmelidir. Okul personeli, zorbalıkla ilgilenen araştırmacılar tarafından eğitilmelidir. Bu eğitimler, programın uygulamaya sokulmasını kolaylaştıracaktır. Öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeyi amaçlayan programlar sınıf etkinlikleriyle bütünleştirilerek uygulamaya geçirilmelidir. Zorbalara zorbalık dışında gösterebilecekleri uygun davranışlar öğretilmelidir.

Aysun KARADAĞ
Etimesgut RAM RPDH Bölümü

Kitabın Adı: Mutluluk

Yazarı: Prof. Dr. Ayhan Aydın

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapan Prof. Dr. Ayhan Aydın, 12. kitabına 'Mutluluk' adını vermiş. İnsanlığın bütün bilgi birikimini genç kuşaklara aktarmanın görevi olduğu düşüncesiyle yazan Ayhan Aydın, kitapta sadece çıplak ayaklarla çimenlerle yürüme mutluluğuna, mavi gökyüzü mutluluğuna, şefkate, kiraz dallarına değil, mutsuzluk nedenlerine de, kedere, aşka, yalnızlığa da dokunuyor. Edebiyatın, sanatın insanı uyandırdığı ve farkındalığımızı arttırdığı, böylece yaşama sevincimizi arttırdığını belirtiyor. 'Mutluluk' kitabının yazılma sebebi tam da bu.

Kitabın arkasında "Bu kitap; aşkı, mutluluğu, hüznü, sevgiyi, bilgeliği, şefkati, hoşgörüyü, nezaketi, erdemi, sevinci, kederi, kardeşliği,

barışı, özgürlüğü, tutsaklığı, insanlık onurunu, Anka kuşlarının yolculuğunu, bulut kırlangıçlarını, dağ pınarlarını, kutup yalnızlıklarını özetle insanı ve hayatı anlatmaktadır. Satır aralarını okumasını bilenler için arka planda bir insanlık manifestosu saklıdır. İçinde halk masalları destanı yazılmamış kahramanların hikâyeleri, gizli sevdalar, yaşamın çıkmaz sokakları, insanın açmazları, kiraz dalları ve bahar rüzgârları vardır. İçinde insanın yüreğine dokunan ve umudu yeşerten gizemli, duru, derin, mavi ırmaklar gibi akan bir dil vardır. Bu ırmakların içinde bütün insanlık tarihinden damlayan ve farklı coğrafyalardan süzülen bilgeliğin ışığını duyumsayabilir, aynı anda hüznü ve umudu yaşayabilirsiniz. Çünkü bu kitabın içindeki çocuk çılgınlıkları, taşlaşmış yürekleri ve beton duvarları delegecek kadar güçlüdür. Baktığını görmek, duyduğunu işitmek, hayatı doğru okumak ve kendini anlamak için... Spartacus gibi, Yunus gibi yürekli ve onurlu yaşamak için... "Okutulan" bütün o bildik, sıradan kitapların ötesinde hayata ve insana yalnız uçan özgür bir kartal gibi yeniden bakmak için... Daha insanca bir dünya ve gelecek güzel günler için... Doğmuş ve doğacak bütün çocuklar için..." şeklinde okuyucuya sunulmuş.

Yazar kitabın önsözünde "Kitabı kaleme aldığım bir aylık süre içinde anlatılmaz güzellikte zengin, esrarengiz, sarsıcı, keyifli, hüznü bir iç yolculuk yaptım." diyerek kitabı okurken bize geçecek olan duyguları tanımlıyor.

Dr. Nisa Gökden KAYA
Nasreddin Hoca İlkokulu Rehber Öğretmeni